

ΚΛΕΙΩ

Τόμος Ε'.
ΑΡΙΘΜ. 15 (III).

Συνδρομή, άρχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου έκάστου έτους, έξάμηνος μόνον και προπληρωτέα: Πεντασχοῦ φράγκ. χρ. 13½ ή μάκρ. 10.

ΕΤΟΣ Ε'.
τῆ 1/13. Αύγουστου 1889.

ΑΙ ΑΠΑΤΑΙ ΤΩΝ ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΜΑ.

Αἱ αἰσθήσεις εἶναι αἱ πύλαι τοῦ πνεύματος. Αὐταὶ δέχονται τὰς ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, μεταβιβάζουσιν αὐτὰς διὰ τῶν νεύρων εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἐκεῖ δὲ ὁ ἐρεθισμὸς τῶν νεύρων, καθ' ὅλους ἀνεξήγητον μέχρι τοῦ νῦν τρόπον, ἀφικνεῖται εἰς τὴν ἡμετέραν συνείδησιν, καὶ τότε μόλις ἀντιλαμβάνομεθα τῆς ἐφ' ἡμῶν ἐπιδράσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθήσεων, καὶ δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν μεταβιβάζομεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ἄλλ' οὐχὶ πάντοτε λαμβάνει ὁ ἐγκέφαλος τὴν ἐντύπωσιν οὕτως, ὅπως παρῆσθεν αὐτὴν εἰς τὰς αἰσθήσεις τὸ ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον. Διότι πολλάκις τὰ αἰσθητήρια ἡμῶν ὄργανα εὐρίσκονται ἐν νοσηρῶς μεταβεβλημένῃ καταστάσει, ὅχι σπανίως δέ, καὶ ἐν τῇ κανονικῇ

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Ε'.

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΗΣ.

καὶ υγιεῖ καταστάσει τῶν αἰσθήσεων, συμβαίνει ὥστε, ἐνεκα τῆς κατασκευῆς τῶν αἰσθητηρίων καὶ ἐνεκα τῶν νόμων, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποίων ταῦτα λειτουργοῦσι, μεταβιβάζονται εἰς τὸν ἐγκέφαλον ψευδεῖς καὶ τῇ πραγματικότητι ἐναντία ἐντυπώσεις, τότε γεννῶνται αἱ ἀπάται τῶν αἰσθήσεων.

Ἐνταῦθα οὐδαμῶς προτιθέμεθα νὰ πραγματευθῶμεν οὔτε τὰς διὰ κατόπτρων, διπλῶν τοίχων καὶ ἄλλων τεχνητῶν μέσων παραγομένας, οὔτε τὰς ἐκ φυσικῶν φαινομένων, οἷον τοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ καὶ τῶν τοιούτων, προσερχόμενας τῶν αἰσθήσεων ἀπάτας. Ἐνταῦθα σκοποῦμεν νὰ διαλάβωμεν περὶ ἐκείνων μόνων τῶν ἀπατῶν, αἵτινες παράγονται ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν αὐτῇ τῇ κατασκευῇ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων του.

Ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, πάσχοντες μερικὴν ἐν σχέσει πρὸς τινὰ ἢ καὶ πρὸς πάντα τὰ χρώματα τυφλότητα, τοῦτ' ἔστιν ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν δύνανται ν' ἀντιληφθῶσιν ὠρισμένων τινῶν ἢ καὶ πάντων τῶν χρωμάτων. Αὕτη εἶνε νοσηρὰ κατάστασις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἐπομένως δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν αἰσθητικῶν ἀπατιῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐντελῶς ὑγιῆς ὀφθαλμὸς δὲν δύναται πάντοτε καὶ ἐν πάσῃ περιστάσει νὰ διακρίνη ἀπ' ἀλλήλων τὰ χρώματα. Παραδείγματος χάριν, εἰς τὸ φῶς τῆς λυχνίας ἀδυνατοῦμεν νὰ διακρίνωμεν τὸ πράσινον χρῶμα ἀπὸ τοῦ κυανοῦ. Ὁ λόγος τοῦ φαινομένου τούτου εἶνε ὁ ἐξῆς. Ἐκαστον σῶμα παρουσιάζεται ἡμῖν εἰς ἐκεῖνο τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἀντανακλᾷ. Τὰ ἐρυθρὰ σώματα λ. χ. ἀπορροφῶσι πάντα τὰ ἄλλα χρώματα, ἐξ ὧν συνίσταται τὸ ἡλιακὸν φῶς, πλὴν τοῦ ἐρυθροῦ, ὅπερ ἀντανακλᾷσι τὰ ἰοβαφῆ σώματα ἀντανακλᾷσι μόνον τὰς ἰοειδεῖς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἀπορροφῶσι δὲ πάσας τὰς ἄλλας (ἐρυθράς, κίτρινas, κυανᾶς, πράσινας κτλ.) Ἀλλὰ αἱ φλόγες τῶν λυχνιῶν καὶ τῶν κηρίων εἶναι κίτρινοβαφεῖς καὶ δὲν περιέχουσι σχεδὸν καθόλου κυανοῦν καὶ πράσινον φῶς, ἐπομένως τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ἅτινα μόνον κυανοῦν καὶ πράσινον χρῶμα ἀντανακλᾷσι τὰ δὲ λοιπὰ χρώματα ἀπορροφῶσι, δηλαδὴ τὰ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου κυανᾶ καὶ πράσινα φαινόμενα ἀντικείμενα δὲν δύνανται νὰ φανῶσι ἡμῖν τοιαῦτα καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν κηρίων καὶ τῶν λυχνιῶν. Περὶ τούτου βεβαιούμεθα πληρέστατα, ἐὰν ἐντρίψωμεν τὴν θρυαλλίδα ἐνὸς λύχνου οἰονπνεύματος μὲ ἄλας: τότε ἡ φλόξ διαχέει σχεδὸν ἀποκλειστικῶς κίτρινον φῶς, καὶ πάντα τὰ μὴ κίτρινοβαφῆ καὶ μὴ λευκὰ ἀντικείμενα φαίνονται ῥυπαρῶς φαῖα ἢ καὶ ἐντελῶς μέλανα, τὰ δὲ πρόσωπα τῶν παρισταμένων φαίνονται φρικωδῶς πελιδνά, ὡσπερ νεκρῶν.

Ὅπως εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὁ ὀφθαλμὸς δὲν ἀντιλαμβάνεται ὀρθῶς τὸ χρῶμα τῶν ἀντικειμένων, καὶ ἐπομένως αἱ τῶν αἰσθήσεων ἐντυπώσεις παράγουσι ψευδεῖς ἀντιλήψεις, οὕτω δύνανται νὰ ἀπατήσῃ ἡμᾶς ἡ ὄρασις καὶ περὶ τοῦ σχήματος καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντικειμένων. Διὰ πειραμάτων ἀπεδείχθη τὸ παράδοξον γεγονός, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ὠρισμένα τινὰ γεωμετρικὰ σχήματα, ὡς τρίγωνα, τετράγωνα, κύκλους, ὡς τοιαῦτα ἀδυνατοῦσι ν' ἀναγνωρίσωσι. Ὅτι ὑποκειμένα εἰς ἀπάτας ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντικειμένων, ἀποδεικνύεται διὰ τοῦ ἀπλουστάτου καὶ λίαν ἐνδιαφέροντος πειράματος τοῦ μοναχοῦ Schreiner (1652), ὅπερ γίνεται ὡς ἐξῆς: Διὰ τινος καρφοβελόνης μετρίου πάχους ἀνοίγουμεν εἰς ἐν παιγνιόχαρτον (τραπουλόχαρτον) δύο ὄπας, τῶν ὁποίων ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις νὰ ἦνε μικροτέρα τῆς διαμέτρου τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἤτοι νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ δύο χιλιοστόμετρα. Εἶτα κρατοῦντες τὸ παιγνιόχαρτον πρὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ παρατηροῦντες διὰ τῶν ὀπῶν ὡς δὴποτε μικρὸν ἀντικείμενον (βελόνην, κάρφος κτλ.) κρατούμενον ὀπισθεν τοῦ παιγνιόχαρτου εἰς ἀπόστασιν πέντε ἢ ἐξ ἑκατοστομέτρων, βλέπομεν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο διπλοῦν. Ὅσῳ δὲ περισσότερο πλησιάζομεν αὐτὸ πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν, τοσοῦτο μᾶλλον ἀπομακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ δύο εἰδωλα τοῦ ἀντικειμένου.

Ἐτέρα ὀπτική ἀπάτη εἶνε ἡ ἐξῆς: Κρατοῦμεν τὸν δείκτην τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἰς ἀπόστασιν 30 περίπου ἑκατοστομέτρων κατ' εὐθείαν ἀπέναντι τῆς ῥινός, ὀπισθεν δὲ ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ καὶ ἀποστάσει τὸν δείκτην τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς: ἀκολούθως παρατηροῦντες τὸν πρῶτον δείκτην ἀτενῶς, βλέπομεν τὸν ἕτερον διπλοῦν καὶ ἀντιστρόφως, ἀν

παρατηρήσωμεν τὸν δείκτην τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀσκαρδαμυκτῆ ἐπὶ τινὰς στιγμᾶς, βλέπομεν τὸν τῆς δεξιᾶς διπλοῦν. Ἡ ἀπάτη αὕτη παράγεται ὡς ἐξῆς: Ἐκαστον ἀντικείμενον, καίτοι τὸ εἶδωλον αὐτοῦ σχηματίζεται ἐν ἐκατέρῳ ὀφθαλμῷ, βλέπομεν ὅμως ὡς ἅπλοῦν, διότι ἀμφοτέρω τὰ εἰδωλα παράγονται εἰς ὁμοίαν θέσιν ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀμφιβληστροειδῶν χιτώνων, καὶ ἐπομένως ἀμφοτέρω αἱ ἐντυπώσεις ὡς ὅμοιαι καὶ ἴσαι μεταβαίνουσιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ὅταν ὅμως, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω πείραμα, προσηλθῶμεν ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ πλησιεστάτου δακτύλου, τούτου μὲν τὸ εἶδωλον σχηματίζεται ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος, καὶ ἐπομένως ὁρᾶται ἅπλοῦν: ἀλλὰ τοῦ ἀπωτέρω δακτύλου τὸ εἶδωλον σχηματίζεται ἐν μὲν τῷ δεξιῷ ὀφθαλμῷ ἀριστερόθεν, ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ δεξιόθεν ἀπὸ τοῦ μέσου, καὶ ἐπομένως βλέπομεν αὐτὸ διπλοῦν.

Ὅμοίως ὑπόκειται ἡ ὄρασις εἰς ἀπάτας ἐν σχέσει πρὸς τὸν τρόπον τῆς κινήσεως, πρὸς τὸν λόγον τῶν διαστάσεων πρὸς ἀλλήλας, καὶ πρὸς τὴν διεύθυνσιν. Εἶνε γνωστὸν εἰς πάντας τοὺς ταξειδεύσαντας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὅτι πολλάκις εὐρισκόμενοι ἐν ἀμάξῃ ἡμεροῦσης ἀμαξοστοιχίας καὶ βλέποντες διὰ τοῦ παραθύρου ἑτέραν ἀμαξοστοιχίαν κινουμένην ἐπὶ τῶν πλησιεστάτων τροχιῶν, νομίζομεν ὅτι ἡμετέρα κινεῖται ἢ δὲ ἑτέρα ἡρεμεῖ. Ἀντιστρόφος ταύτη εἶνε ἡ ἀπάτη ἢ περὶ τὴν κίνησιν τῆς γῆς. Νομίζομεν δὴλα δὴ ὅτι ὁ ἥλιος κινεῖται, διότι δὲν αἰσθανόμεθα τὴν περιστροφικὴν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου κίνησιν. Ὡσαύτως ἰστάμενοι ἐπὶ τινος γεφύρας καὶ παρατηροῦντες τὰ βέοντα ὕδατα, δυνάμεθα εὐκόλως ν' ἀπατήσωμεν ἑαυτοὺς ὑποτιθέμεντες ὅτι ἡμεῖς μετὰ τῆς γεφύρας κινούμεθα κατ' ἀντίθετον πρὸς τὸ βέημα φορᾶν.

Ἐπὶ πόσον δύναται ν' ἀπατηθῇ ὁ ὀφθαλμὸς διὰ τινῶν ἐντυπώσεων, δεκνύουσιν ἐναργῶς καὶ ἑτέρα τινὰ παραδείγματα. Μέλας ὑψηλὸς πῖλος (κυλινδρικός) φαίνεται εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν ὡς ἔχων μεγαλύτερον ὕψος ἢ πλάτος. Καὶ ὅμως ἀν μετρήσωμεν ἀμφοτέρας ταύτας τὰς διαστάσεις, εὐρισκόμεν ὅτι εἶναι ἴσαι εἰς τοὺς πλείστους τοιοῦτους πῖλους.

Ἄν σχηματίσωμεν μίαν σειρὰν στοιχείων καὶ ψηφίων καὶ διαίρωμεν αὐτὴν εἰς δύο ἀκριβῶς ἴσα μέρη, βλέπομεν ὅτι τὸ ἄνω ἡμισυ φαίνεται πάντοτε μικρότερον. Ὡσαύτως, ἐκ δύο ἰσομεγέθων σχημάτων, διατεταμένων τοῦ μὲν ὑπὸ ὀριζοντιῶν τοῦ δὲ ὑπὸ καθέτων γραμμῶν, τὸ μὲν πρῶτον φαίνεται ὑψηλότερον τὸ δὲ δεύτερον πλατύτερον. Ὡσαύτως, ἐὰν ἀγάγωμεν δύο ἐντελῶς παραλλήλους γραμμάς, ἐκ τοῦ μέσου δὲ ἑκατέρας τῶν γραμμῶν τούτων πολλὰς πλαγίας ἀποκλινοῦσας ἀπ' ἀλλήλων πρὸς τὰ ἔξω, βλέπομεν ὅτι αἱ δύο παράλληλοι γραμμαὶ στενοῦνται εἰς τὰ ἄκρα καὶ εὐρύνονται εἰς τὸ μέσον. Ἐὰν δὲ τὰς πλαγίας ἐκείνας καὶ ἀποκλινοῦσας γραμμάς διασταυρώσωμεν δι' ἄλλων πλαγιῶν ἀντιθέτων, αἱ δύο γραμμαὶ φαίνονται καὶ πάλιν παράλληλοι.

Ὅτι οἱ ταχυδακτυλοῦργοι ποιοῦνται θαυμάσιαν χρῆσιν τῶν ἐπιπολάτων τούτων ὀπτικῶν ἀπατιῶν, οὐδεμία ἀμφιβολία. Εἶτε εἰδότες εἶτε ἀγνοοῦντες τοὺς φυσικοὺς καὶ φυσιολογικοὺς νόμους, κατ' οὐδ' αἱ ὀπτικαὶ ἀπάται παράγονται, ἐπ' αὐτῶν ὅμως βασιζόμενοι τὰ πλείστα τῶν πειραμάτων αὐτῶν. Ὅπως ἀδυνατοῦμεν νὰ ἴδωμεν τὴν ἐκσφενδονιζομένην σφαῖραν ἐκφυροκροτοῦντος τηλεβόλου, διότι ἡ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀφθαλμῷ ἐντύπωσις παρέρχεται μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε οὐδὲν εἶδωλον προφθάνει νὰ σχηματισθῇ ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος, οὕτως ἀδυνατοῦμεν, καὶ τὴν μεγίστην προσοχὴν καταβάλλοντες, νὰ παρακολουθῶμεν τὰς

ταχυτάτας κινήσεις, δι' ὧν δεινὸς τις ταχυδακτυλοῦργος καθιστᾷ ἄφαντα εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν τὰ ριπτόμενα ἀντικείμενα.

Ὅσῳ μακρότερον χρόνον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος φωτεινὴ τις ἐντύπωσις, τοσοῦτω ἐναργέστερον καὶ μονιμώτερον ἐντυποῦται τὸ εἶδωλον ἐπ' αὐτοῦ, οὕτως ὥστε καὶ ἀπομακρυνόμενον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου τὸ εἶδωλον αὐτοῦ δὲν ἀφανίζεται συγχρόνως ἀλλὰ παραμένει εἰσέτι. Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ ἐξῆς ἀπάτη. Ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος ἰχνογραφοῦμεν διὰ κινωλίας ὅσον δὴποτε σχῆμα, λευκὸν τι σημεῖον, μικρὸν τινα σταυρὸν, ἢ κύκλον, ἢ ἀστέρα: εἶτα προσηλθόμεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα ἐπὶ τινὰς στιγμᾶς, λ. χ. ἐπὶ ἡμισυ πρωτόλεπτον τῆς ὥρας, εἶτα στρέφομεν αἰφνης τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὀροφὴν ἢ πρὸς λευκὴν τινα πλάκα καὶ προσηλθόμεν αὐτὸ ἐπὶ ἐνὸς ὠρισμένου σημείου: ἐνταῦθα βλέπομεν εὐκρινῶς καὶ ἐν μείζονι μεγέθει τὸ εἶδωλον τοῦ ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος παρατηρηθέντος σχήματος.

Τὸν νόμον, ἐφ' οὗ βασιζέται ἡ ἀπάτη αὕτη, ἐπωφελοῦντο πρότερον συχνάκις οἱ πνευματισταὶ διὰ τὰ ἀγυρτικὰ των πειράματα, ὅτε ἦτο εἰσέτι τοῦ συρμοῦ τὸ λεγόμενον „ὀμμάριον τῶν πνευμάτων“. Ὁ ἐκτελὴς τοῦ πειράματος πνευματιστῆς διέτασσε νὰ τοῦ δέσωσι τὰς χεῖρας πρὸς τὰ ὀπίσω, εἶτα δὲ οὕτω δεδεμένος ἐκάθητο ἐπὶ τινος ἔδρας ἐντὸς τοῦ ἀρμαρίου, τὸ ὁποῖον προηγουμένως ἐξήταζον οἱ θεαταὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας. Ἡ θύρα τοῦ ἀρμαρίου εἶχεν ὀπήν τινα 20 ἑκατοστομέτρων διαμέτρου. Τὸ ἀρμάριον ἐκλείετο ἐρημικῶς, ὁ δὲ ἐν αὐτῷ ἐγκεκλεισμένος πνευματιστῆς ὤφειλεν, ἀπαλλασσόμενος πρότερον τῶν δεσμῶν του ὑπὸ τῶν πνευμάτων, νὰ ἐμφανισθῇ αἰωρούμενος ἐξωθεν τοῦ παραθύρου. Πάντες οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ εὐρισκόμενοι ἔπρεπε νὰ ἐξέλθωσιν, ὅπως μὴ ἐνοχλήσωσι τὰ πνεύματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ των, καὶ μόνος εἰς θεατῆς παρέμενεν, ὅπως ἐπιβλέπῃ τὸν πνευματιστήν. Ὁ θεατῆς οὗτος ἐκαθέζετο ἔχων τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸ ἀρμάριον, προσήλωνε δὲ τὰ βλέμματά του ἀτενῶς εἰς ἐν ὠρισμένον παράθυρον καὶ δὲν ἀπέστρεφεν αὐτὰ, μέχρι τῆς στιγμῆς, κατ' ἣν τὰ πνεύματα δι' ἰσχυρῶν κρότων ἐπέτρεπον αὐτῷ νὰ ἐγερθῇ ἀπὸ τῆς θέσεώς του. Ἐπειδὴ ὁ θεατῆς οὗτος ἦτο ἠναγκασμένος, κατὰ ῥητὴν διαταγὴν τοῦ πνευματιστοῦ, νὰ παρατηρῇ ἀτενῶς καὶ ἀσκαρδαμυκτῆ τὸ φωτεινὸν παράθυρον ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, τὸ ζωηρότατον φῶς τοῦ παραθύρου ἐντυποῦτο ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος του, διὰ δὲ τῆς ἀτενοῦς καὶ ἀμεταστρέπτου παρατηρήσεως παρελύοντο οἱ μυῶνες τῶν ὀφθαλμῶν του, αὐτὸς δὲ ἐνέπιπτεν εἰς ἐλαφρὰν τινα ὑπνωτικὴν κατάστασιν. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπωφελοῦμενος ὁ πνευματιστῆς ἔλκε τὰ δεσμὰ τῶν χειρῶν του, αἵτινες ἦσαν δεδεμένα κατ' ὃν τρόπον αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ὀρίση, ἀκολούθως ἐξήγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του μικρὸν τι τεμάχιον χονδροῦ χάρτου ἔχον τὸ σχῆμα ἀνθρώπου, διεπέρα αὐτὸ διὰ τῆς θυρίδος τοῦ ἀρμαρίου καὶ τὸ ἐκίει πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἐξωθεν καθημένου θεατοῦ. Μετὰ ταῦτα δι' ἰσχυρῶν κρότων ἀνήγγελλεν ὅτι ἐπανήλθεν ἤδη εἰς τὴν προτέραν του θέσιν, οἱ θεαταὶ εἰσέρχοντο εἰς τὴν αἰθούσαν, ἦνοιγον τὸ ἀρμάριον καὶ εὐρισκον τὸν δεσμευμένον πνευματιστήν ἐν ἐκστάσει διατελοῦντα. Ἄλλ' ὁ ἐν τῇ αἰθούσῃ παραμείνας διεβεβαίω καὶ ὠρκεῖτο, ὅτι εἶδε μὲ τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸν πνευματιστήν ἐξωθεν τοῦ φωτεινοῦ παραθύρου αἰωρούμενον ἐπὶ τινὰς στιγμᾶς καὶ εἶτα αἰφνης ἀφανισθέντα.

Ἡ ἀπλή, ἀτεχνος καὶ χονδροειδὴς αὕτη ἀγυρτεία φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀπίστευτος καὶ ἀδύνατος εἰς πάντα

ἄνθρωπον, καὶ ὅμως ἐν ἀπλούστατον πείραμα ἐπιβεβαιῶται αὕτη καὶ ἀποδεικνύει πόσον καταπληκτικὴ εἶνε ἡ ἀπάτη αὕτη. Σχηματίζομεν ἐν χονδροῦ χάρτου (ναστοχάρτου) διὰ τῆς φαλίδος ἀνθρώπινόν τι σχῆμα 20 περίπου ἑκατοστομέτρων τὸ μέγεθος. Εἶτα προσηλθόμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς φωτεινὸν τι παράθυρον: ἐνῶ παρατηροῦμεν ἀτενῶς τὸ ζωηρὸν φῶς τοῦ παραθύρου, αἰσθανόμεθα ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποναρκοῦνται καὶ καθίστανται ἀκίνητοι. Ὅταν τοιοῦτοτρόπως ἐπέλθῃ παντελής κόπωσις, ἐν λάβωμεν τὸ χάρτινον ἀνθρωπάριον καὶ κινήσωμεν αὐτὸ βραδέως πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν, παρατηροῦντες εἰσέτι ἀτενῶς τὸ παράθυρον, νομίζομεν ὅτι ἐξωθεν τοῦ παραθύρου αἰωρεῖται ἀνθρώπινη τις σκιά. Ἄν δὲ ἐκτελέσωμεν τὸ ἀπλούστατον τοῦτο πείραμα εἰς τινὰ ἀμύητον, δυνάμεθα μετὰ μεγάλης εὐκολίας νὰ τὸν ἀπατήσωμεν.

Ὅπως τῆς ὄρασεως οὕτω καὶ τῆς ἀκοῆς τὰς ἀπάτας ἐγνώριζον οἱ πνευματισταὶ νὰ ἐκμεταλλεύωνται πρὸς ἴδιον ὄφελος. Ἡ αἰσθήσις τῆς ἀκοῆς δύναται μάλιστα πολὺ εὐκολώτερον ν' ἀπατηθῇ ἢ ἡ τῆς ὄρασεως, εἶνε δὲ πασίγνωστον ὅτι, ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς δεδεμένους, ἀδυνατοῦμεν νὰ διακρίνωμεν ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκ τοῦ ὁποῖου προέρχεται ἡχὸς τις ἢ φῶφος. Ἐπὶ τῆς ἐκουστικῆς ταύτης ἀπάτης ἐβασίλειτο λ. χ. καὶ τὸ ἰταίμενον μουσικὸν ὄρολόγιον τῶν πνευματιστῶν, τοῦ ὁποῖου μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων ἐγένετο μεγάλη χρῆσις ἐν ταῖς πνευματιστικαῖς συνεδριάσεσιν. Ὁ πνευματιστῆς ἐκάθητο ἐν τῷ παρακειμένῳ σκοτεινῷ δωματίῳ, ὅπερ ἐχωρίζετο ἀπὸ τῆς φωτιζομένης αἰθούσης διὰ τινος παραπετάσματος. Αἱ χεῖρές του ἐδέοντο καὶ ἐσφραγίζοντο, ἀφοῦ δὲ αὐτὸς περιέπιπτε δὴθεν εἰς κατάστασιν ἐκστάσεως, ἐσβέννυτο τὰ φῶτα τῆς αἰθούσης, οὕτως ὥστε οἱ θεαταὶ ἔμενον ἐν τῷ σκότει. Πλησίον τοῦ πνευματιστοῦ ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν μουσικὸν ὄρολόγιον. Μετὰ τινὰς στιγμᾶς ἐντόνου προσδοκίας ἤρχιζαν τὰ πνεύματα τὸ ἔργον των. Εὐκρινῶς ἤκουον οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ τὸν τριγμὸν τοῦ χορδιζομένου ὄρολοῦ, εἶτα δὲ τοὺς μελωδικοὺς αὐτοῦ ἤχους ἐκ διαφόρων ἀποστάσεων ὡς εἰ ἐκινεῖτο διὰ μέσου τῆς αἰθούσης, ἐνίοτε μάλιστα ἠκούοντο οἱ ἤχοι αὐτοῦ προερχόμενοι ἐξ ἄλλων μακροκρυμένων χώρων, εἶτα ἐκ πλησιεστέρων ἀποστάσεων, εἶτα ἐκ τοῦ παρακειμένου δωματίου, καὶ τέλος ἐξ αὐτῆς τῆς αἰθούσης, ἐν ἣ εὐρίσκοντο οἱ θεαταὶ. Ἡ ἀπάτη αὕτη ἐγένετο ὡς ἐξῆς: Ἄμα ὡς ἐσβέννυτο τὰ φῶτα εἰς ἀμφοτέρω τὰ δωμάτια, ὁ πνευματιστῆς ἔλκε τὰ δεσμὰ τῶν χειρῶν του, τοῦδ' ὅπερ δι' αὐτὸν ἦτο εὐκολώτατον πρᾶγμα, καὶ ἐχόρδιζε τὸ ὄρολόγιον αὐτὸς ὁ ἴδιος. Εἶτα ἐλάμβανεν αὐτὸ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ τὸ περιέστρεφε κυκλικῶς εἰς τὸν ἀέρα, οὕτως ὥστε οἱ ἤχοι του ἠκούοντο κατ' ἀρχὰς ἰσχυρότατοι. Ἐπειτα ἔθετεν αὐτὸ βραδέως ὑπὸ τὸ φέρεμά του κάτωθεν τοῦ βραχίονος, καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐκάλυπτεν αὐτὸ ὅλον ἐπιπτότερον, οὕτως ὥστε οἱ ἤχοι καθίσταντο ὅλον ἐσθενέστεροι, μέχρις οὗ ἔπαυον ἐντελῶς, ἀναστελλομένου πρὸς στιγμὴν τοῦ ἐλαττήριου. Μετὰ ταῦτα, ἀποκαλυπτομένου βαθμηδὸν τοῦ ὄρολοῦ, οἱ ἤχοι ἀκούονται πάλιν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀσθενέστατοι, εἶτα δὲ ὅλον ἐκισχυρότεροι, μέχρις οὗ ἀναλαμβάνουσι τέλος τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἔντασιν. Οἱ ἐν τῷ σκότει εὐρισκόμενοι νομίζουσιν ὅτι ἡ ἐκάστοτε ἀσθενεστέρα ἢ ἰσχυροτέρα ἔντασις τῶν ἤχων, προέρχεται ἐκ τῆς ἐκάστοτε μείζονος ἢ ἐλάσσονος ἀποστάσεως τοῦ ὄρολοῦ, μετακινουμένου ὑπὸ τῶν „πνευμάτων“.

Ὅπως ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀκοὴ οὕτω καὶ ἡ αἰσθήσις τῆς

ἀφής υπόκειται εις ἀπάτας. Τὸ ὄργανον τῆς ἀφῆς εἶνε ὀλόκληρον τὸ ἐξωτερικὸν περικάλυμμα τοῦ ἡμετέρου σώματος, ὅπερ ὡς γνωστὸν συνίσταται ἐκ τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τοῦ κάτωθεν αὐτῆς εὐρισκομένου δέρματος. Πανταχοῦ, ἰδίᾳ ὅμως εἰς πᾶς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εὐρίσκονται μικροσκοπικῶς μικρά, φασηλοειδῆ σωματίδια, τὰ καλούμενα ἀπτικά σωματίδια, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ κύριον ὄργανον τῆς ἀφῆς. Διὰ τῶν ἀπτικῶν θηλῶν, ἐν αἷς εὐρίσκονται τὰ μικροσκοπικὰ ἐκεῖνα ἀπτικά σωματίδια, μεταβιβαζόμενα εἰς τὸν ἐγκέφαλον αἱ παραστάσεις περὶ τοῦ μεγέθους, τῆς μορφῆς, τοῦ βάρους, τῆς στερεότητος καὶ τῆς θερμοκρασίας τῶν σωμάτων ἐκείνων, ἅτινα ἔρχονται εἰς ἄμεσον ἐπαφήν μετὰ τοῦ δέρματος. Κατὰ ταῦτα ἡ αἰσθησις τῆς ἀφῆς δύναται ἀντικειμενικῶς νὰ διακριθῆ ἐν γένει εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς θερμοκρασίας, δι' ἧς ἡ ἐπιδερμὶς διακρίνει τὰς διαφορὰς τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φύχους, εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς πίεσεως, ἣτις μᾶς πληροφορεῖ περὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἐν τινι μέρει τοῦ δέρματος ἐπιτεθειμένων βαρῶν, ἀντιστάσεων κτλ. τὴν αἰσθησιν τοῦ τόπου, δι' ἧς ἀντιλαμβάνομεθα πασῶν τῶν ἐντυπώσεων εἰς ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐνθα παράγονται. Ἡ αἰσθησις τῆς θερμοκρασίας, τῆς πίεσεως καὶ τοῦ τόπου εἶναι εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ δέρματος διαφέρως ἀνεπτυγμένα, κατὰ τὴν ἐκασταχοῦ ἀφονίαν τῶν ἀπτικῶν νεύρων. Ὅτῳ λ. χ. ἀπεδείχθη δι' ἐπὶ τοῦτο ἐρευνῶν, ὅτι αἰσθανόμεθα ὡς μίαν μόνην ἐντύπωσιν τὰς πιέσεις τῶν δύο ἀλχημῶν ἐνός διαβήτου τεθειμένων ἐπὶ μὲν τῆς τελευταίας φάλαγγος τῶν δακτύλων εἰς ἀπόστασιν 2 χιλιοστομέτρων, ἐπὶ δὲ τῆς βῆχως τῆς χειρὸς εἰς ἀπόστασιν 31 χιλιοστομέτρων, ἐπὶ δὲ τῶν νύτων τοῦ σώματος εἰς ἀπόστασιν 67 χιλιοστομέτρων.

Ἐν γένει δὲ ἡ αἰσθησις τοῦ τόπου εἶνε ἡ μάλιστα ἀνεπτυγμένη ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ μάλιστα εὐαπάτητος. Περὶ τούτου δύναται νὰ πεισθῆ ὁ ἀναγνώστης διὰ τῶν ἐξῆς ἀπλουστάτων καὶ λίαν γνωστῶν πειραμάτων. Θέτομεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μικρὸν τι σφαιρίδιον ἐκ μαλακοῦ ἄρτου, ἢ

ἐρέβινθον, ἢ ἄλλο τι σφαιρωτὸν σωματίον. Ἐπειτα, ἐπιθέτοντες τὸν μέσον δάκτυλον ἐπὶ τοῦ δείκτου τῆς χειρὸς, ἐγγίζομεν τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης σφαιρίδιον ὅπως ὥστε νὰ εὐρίσκειται μετὰ τῶν διεσταυρωμένων τούτων δακτύλων καὶ νὰ ἐφάπτεται ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων αὐτῶν. Μετακινούμεντες ἤδη τὸ σφαιρίδιον τῆδε κάκεισε μετὰ μετρίας τινὸς ταχύτητος, αἰσθανόμεθα ἔτι κυλιόμεν δύο σφαιρίδια ἀντὶ ἐνός. — Μᾶλλον ἐνδιαφέρον εἶνε τὸ ἐξῆς πείραμα: «Δένομεν εἰς τινα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τῷ λέγομεν νὰ καθίσῃ ἐπὶ τῆς καθέκλας, ἔχων τὰ γόνατα πλησίον ἀλλήλων, καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων. Ἀκολουθῶς καθήμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπέναντι τοῦ καὶ θέτομεν ἐλαφρῶς τὰς ἡμετέρας χεῖρας ἐπὶ τῶν χειρῶν του. Μετ' ὀλίγον σηκούμεν τὰς χεῖρας ἡμῶν πρὸς στιγμὴν καὶ εἶτα θέτομεν πάλιν τὸν δείκτην καὶ τὸν μέσον δάκτυλον τῆς ἡμετέρας δεξιᾶς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ ἀπέναντι ἡμῶν καθημένου, τοὺς δὲ δύο ἄλλους δακτύλους ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως κρατούμεν ἤδη τὰς χεῖρας τοῦ παρακαθημένου διὰ τῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς ἡμῶν χειρὸς, ἢ δὲ ἀριστερᾶς ἡμῶν μένει ἐλευθέρα. Ἐκεῖνος ὅμως πιστεύει ὅτι ἀμφοτέραι αἱ χεῖρες ἡμῶν κείνται ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του. Ἐπομένως, ἂν εἰπώμεν εἰς αὐτὸν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀφαιρέσωμεν τὸν πῖλον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του χωρὶς νὰ σηκώσωμεν τὰς χεῖρας καὶ χωρὶς νὰ μετακινήθωμεν ἐκ τῆς θέσεως ἡμῶν, ἐκεῖνος θὰ τὸ θεωρήσῃ ὡς ἀδύνατον. Ἡ ἀπάτη αὕτη δεικνύει συγχρόνως μετὰ πόσης εὐκολίας οἱ ταχυδακτυλοῦργοι, οἱ πνευματισταί, γόητες καὶ οἱ τοιοῦτοι δύνανται ν' ἀπατώσι τοὺς εὐπίστους θεατὰς των. Τὰ ὀλίγα ταῦτα παραδείγματα ἀρκούσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅπως πείσωσι τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν ὅτι αἱ αἰσθησεις ὡς ὑποκειμένη εἰς παντοειδῆς ἀπάτας ὀλίγην ἔχουσι τὴν ἀξιοπιστίαν καὶ ἐπομένως αἱ γνώσεις ἡμῶν θὰ ἐσπεροῦντο πάσης ἀσφαλούς βάσεως, ἂν ἔλλειπε τὸ λογικόν, τὸ ὄργανον τῆς ἀφρημένης διανοήσεως, ὅπερ δεικνύει ἡμῖν τὴν μεγίστην διαφορὰν μετὰ τῶν φαινομένων καὶ τοῦ ὄντος.

Η ΛΙΘΟΒΟΛΗΣΙΣ ΚΑΙ Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

(Μετὰ δύο εἰκόνων ὑπὸ Cesare Mariani, ἐν σελ. 229).

Ἐν Ἰταλίᾳ ὅπως καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα αἱ ὄραται τέχναι καὶ ἰδίᾳ ἡ ζωγραφικὴ ἔκειντο παρημελημένα. Ὁ τελευταῖος ἀξίος λόγου ζωγράφος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἦτο ὁ Πομπήιος Βαττάνης. Ἄλλ' ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρόντος αἰῶνος σὺν τῇ ἀνεγέρσει τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος ἤρξατο αὖθις ἀκμάζουσα καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἡ ζωγραφικὴ τέχνη. Ἡ νέα αὕτη ἀκμὴ ἐγένετο ἰδίᾳ καταφανὴς ἐν τῇ κατὰ τὸ ἔτος 1883 διεδνεῖ ἐν Μονάχῳ Ἐκθέσει, εἰς ἣν καὶ ἐξ Ἰταλίας ἐπέμφθησαν πλείστα τῆς ζωγραφικῆς ἀριστοτεχνήματα. Παράδοξον ὅμως φαίνεται ὅτι ἐκ τῶν πολυαριθμῶν τούτων καὶ θαυμασιῶν εἰκόνων, ὧν αἱ πλείστα παρίστων ὄραιστάτας σκηναὶς τοῦ Ἰταλικοῦ βίου ἐκ τῶν διαφόρων τάξεων, ὀλίγιστα καὶ μετρίωταται ἦσαν αἱ ἔχουσαι ἱστορικὰς ὑποθέσεις, περὶ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν εἰκόνων ἐφαίνετο πᾶσα καλλιτεχνικὴ ἐμπνευσις παντελῶς ἀποσβεσθεῖσα ἐν τῇ πατρὶδι τοῦ Γκιόττου, τοῦ Φιέσολε, τοῦ Λεονάρδου, τοῦ Περουγίνου, τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγελου καὶ τοῦ Ραφαήλου. Οὐχ ἦττον ὅμως ὑπάρχουσιν εἰσέτι, καίπερ σπανιώτατοι, ἐν Ἰταλίᾳ ζωγράφοι, δυνάμενοι νὰ κατανοήσωσι καὶ νὰ λύσωσι

μετὰ θαυμαστῆς δεινότητος τὰ ὕψιστα τῆς τέχνης αὐτῶν θέματα, εἰς δὲ τῶν σπανιωτάτων τούτων καλλιτεχνῶν εἶνε καὶ ὁ Cesare Mariani ἐν Ῥώμῃ, τοῦ ὁποίου δύο θρησκευτικαὶ εἰκόνες παριστώσιν τὸν θάνατον τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου, δημοσιεύονται σήμερον ἐν ὅσων οἶόν τε πιστοτάτη ἀναπαράστασι ἐν τῇ Κλειῳ.

Ὁ θεατὴς τῶν εἰκόνων τούτων μετατίθεται κατὰ διανοίαν εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, τοὺς χρόνους τῆς διαιρέσεως μετὰ τῶν κυρίως Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁπαδῶν τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, τῶν σὺγκρούσεων μετὰ τῆς περὶ τὴν ἐκείνην, σχολαστικῆς, τῷ γράμματι τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου προσκεκολλημένης θεωρίας τῶν Ἑβραίων, καὶ τῆς ἐλευθέρας, γενικῆς, σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα περιλαμβανούσης ἀντιλήψεως τῶν Ἑλληνιστῶν. Ἄλλ' αἱ θεωρητικαὶ αὗται διχογνωμῖαι καὶ ἐριδὲς προσελάμβανον καὶ πρακτικὸν χαρακτῆρα, διότι — ὡς ἀναγινώσκωμεν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποστόλων κεφ. 5 — „ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν“. Πρὸς θεραπείαν τῆς χρείας ταύτης, τῇ εἰσηγγέσει

Η ΛΙΘΟΒΟΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ. Κατὰ τὴν πρωτότυπον εἰκονογραφίαν τοῦ καθ. Cesare Mariani.

Η ΚΗΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ. Κατὰ τὴν πρωτότυπον εἰκονογραφίαν τοῦ καθ. Cesare Mariani.

των δώδεκα ἀποστόλων ἐξελέγησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν ἐπτὰ ἄνδρες, πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας. Εἰς τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐκαλεῖτο Στέφανος. „Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῷ λαῷ.“ Κυρίως ἕως αἱ σοφαὶ αὐτοῦ συζητήσεις καὶ οἱ διάπυροι λόγοι του ἐκίνουν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀγανάκτησιν οὐ μόνον τῶν ἑβραίων Χριστιανῶν ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τῶν Ἰουδαίων αὐτῶν, οἵτινες „συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει“. Κατηγορηθεὶς ἐπὶ βλασφημίᾳ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου ἤχθη ἀνάγκαστος ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὸ συνέδριον. Ἡ ἀπολογία του, ἀριστοῦργημα πολεμικῆς δεινότητος κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἐξήγειρε τὴν λύσσαν τῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ καθεζομένων καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰσορμήσαντος πλήθους, οἵτινες „διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρουχον τοὺς ὀδόντας ἐπὶ τὸν Στέφανον“. Ἀνάγκαστος γενόμενος ὑπὸ τοῦ μαινομένου ὄχλου ἐξεβλήθη ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐλιθοβολήθη „καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ, δεῦξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἐκράζε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.“ Οὕτω ἐγένετο ὁ Στέφανος πρῶτος μάρτυς τῆς νέας πίστεως.

Ἡ στιγμή, καθ' ἣν ὁ Στέφανος καιρίως βλαφθεὶς κάμπτεται τὰ γόνατα, παρίσταται ἐν τῇ πρώτῃ εἰκόνι τοῦ ἡμετέρου καλλιτέχου. Ὁ νεανίας Σαῦλος (ὁ βραδύτερον Ἀπόστολος Παῦλος) ὅστις „ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναίρεσει τοῦ Στεφάνου“ καὶ κατὰ τὸν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γενόμενον μέγαν διωγμὸν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις „ἐλυμάνετο τὴν ἐκ-

κλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παραδίδους εἰς φυλακὴν“, ἴσταιται ἐν τῷ μέσῳ τῆς εἰκόνας, ὄπισθεν τοῦ Στεφάνου, θεωρῶν καὶ παροτρύνων τὰ λυσσαλέα πλήθη. Πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ πρωτομάρτυρος φαίνονται οἱ λιθοβολοῦντες, ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ θηριωδίᾳ, κατὰ διάφορα σχήματα καὶ στάσεις. Εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα τῆς εἰκόνας διακρίνονται μακρὸν ἄποροι καὶ ἀνίσχυροι ὄμιλοι ἐλλήνων χριστιανῶν.

Ὡς ἀναγκαῖον, τῆς θλίψεως πρᾶντικῶν πέρας τῆς ἀνω παρισταμένης φοβερᾶς σκηνῆς φαίνεται ἐν τῇ δευτέρᾳ εἰκόνι ἡ „κηδεῖα τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου“. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν θηριωδὴ μανίαν τοῦ φανατικοῦ πλήθους τῆς πρώτης εἰκόνας, παρίσταται ἐνταῦθα τὸ βαθύ, ἀλλ' ἤρεμον ἤδη καὶ ἀτάραχον πένθος τῶν εὐσεβῶν καὶ τῇ θεῷ βουλήν ὑποτεταγμένων Χριστιανῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν, ἐκ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις χριστιανικῆς κοινότητος, κηδευόντων τὸ ἄγιον σῶμα τοῦ πρωτομάρτυρος. „Συνεκόμεσαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.“

Τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐλήφθη πολλὰκις καὶ πρότερον ὑπὸ πολλῶν διασήμων ζωγράφων ὡς ὑπόθεσις καλλιτεχνικῆς παραστάσεως. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων εἰκόνων ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ Ραφαῆλ ἐν τῷ Βατικανῷ, τὴν λαμπρὰν εἰκόνα τοῦ Giulio Romano ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν Γενουῇ, τὴν ὑπὸ τοῦ Cigoli ἐν Φλωρεντίᾳ. Μεγαλητέρους κύκλους εἰκόνων ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐδημιούργησαν καὶ ὁ Fiesole καὶ Masolino. Ἐκ τῶν νεωτέρων εἰκόνων ἀξία μνηστέα εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Schraudolph ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἐν Speier. Μεταξὺ τῶν λαμπρῶν τούτων ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων εἰκόνων αἱ τοῦ Cesare Mariani κατέχουσι διαπρεπεστάτην θέσιν.

Η ΔΙΩΡΥΞ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ὑπὸ τοῦ Δρ. ΕΛΟΥΡΑΡΟΥ ΕΥΓΕΝ.

Ἄν ἦτο φρόνιμον, ἡ πρωτεύουσα τοῦ νεαροῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος νὰ ἰδρυθῆ ἐν τῇ θέσει τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, πολλάκις πρότερον συνεζητήθη καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἠμφισβητήθη. Ἀλλὰ τοὺς φόβους τούτους περὶ τοῦ ἐναντίου ἠφάνισε παντελῶς ἡ ἐκτάκτως ταχεῖα ἀνάπτυξις καὶ προκοπὴ τῶν νέων Ἀθηνῶν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἡ ἀκμὴ εἰς ἣν προήχθη τὸ ἐπίγειον αὐτῶν, ὁ Πειραιῶς: Αἱ Ἀθῆναι μετὰ τοῦ Πειραιῶς τείνουσιν ὁσημέραι ταχύτερον νὰ καταστῶσι πραγματικῶς οὐ μόνον ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος καὶ σύμπαντος τοῦ „Ἑλληνισμοῦ“ ἀλλὰ καὶ νὰ προαχθῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων.

Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἐπαισθητῶς ἀναστέλλει καὶ παρακωλύει τὴν προαγωγὴν ταύτην ἡ μεγάλη τῶν Ἀθηνῶν ἀπόστασις ἀπὸ τῶν κέντρων καὶ ἐστιῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, ὅσα δὲ μᾶλλον τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον μεταξὺ τῆς ἑσπερίας καὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης ἢ καὶ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ τῶν δυτικῶν μερῶν τῆς Ἀσίας ἐκλέγει ὡς σημεῖον διασταυρώσεως τὸν Πειραιᾶ, τοσοῦτον μᾶλλον ἐπαισθητῆ καθίσταται εἰς τὴν κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίαν ἢ μακρὰ αὕτη ἀπόστασις τοῦ ἐξαιρέτου ἐλληνικοῦ λιμένος, ὅστις γίνεται προσιτὸς μόλις μετὰ μακρὸν καὶ ὄχληρόν, πολλάκις δὲ καὶ κινδυνώδη περὶ τὴν πελοποννησιακὴν χερσόνησον περιπλοῦν τῶν ἐκ δυσμῶν ἐκεῖσε καταπλεόντων πλοίων.

Ἐνεκα τῆς ἀκαταλλήλου ταύτης θέσεως τοῦ Πειραιῶς,

ἐγένοντο καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀρχαιότητα ἀπόπειραι πρὸς συντόμωσιν τῆς ἐκεῖσε θαλασσίας ὁδοῦ, ἀν δὲ ρίψωμεν ἐν μόνον βλέμμα ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου, βεβαιούμεθα ὅτι πρὸς τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτεῖται εἰ μὴ ἡ διόρυξις τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ, δι' οὗ ἡ βόρειος Ἑλλάς ἐνοῦται μετὰ τῆς Πελοποννήσου. Ἀλλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου δὲν ἐξήρκουν οἱ πόροι τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, τῆς μόνης πρὸς τοιαῦτα πανελλήνια ἔργα κεκλημένης δυνάμεως, ἐνεκα δὲ τοῦ πολιτικοῦ διαμελισμοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἰς πολλὰ ἀνεξάρτητα καὶ πρὸς ἄλληλα ζηλοτύπως διακείμενα κράτη καὶ κρατίδια ἦτο παντελῶς ἀδύνατος ἡ κοινὴ πάντων τῶν Ἑλλήνων συμμετοχὴ καὶ σύμπραξις εἰς ἔργον, ἐξ οὗ κατὰ πρῶτιστον λόγον θὰ ὠφελοῦντο κυρίως αἱ Ἀθῆναι.

Μόλις μετὰ πολλὰ ἔτη, ὅτε ἡ Ῥώμη ἐξέτεινε καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν κατακτητικὸν αὐτῆς βραχίονα, ἡ διόρυξις τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου κατέστη ἀπαραίτητος πολιτικῆ ἀνάγκη, διότι ἐφαίνετο μέλλουσα νὰ παράσχη τὴν εὐθείαν καὶ συντομωτάτην ὁδόν, δι' ἧς ἡ Ἰταλία θὰ συνεδέετο πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς ἐτι ἀπωτέρω κειμένας, ἐν τῇ δυτικῇ Ἀσίᾳ, Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας. Κατ' οὕτως λοιπὸν ἦσαν λόγοι στρατιωτικῆς ἀσφαλείας σύμπαντος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους οἱ παρακινήσαντες τὸν φαυλότατον τῶν Ῥωμαίων αὐτοκράτορον ν' ἀποφασίσῃ καὶ νὰ ἐπιληφθῆ ταχέως τοῦ μεγάλου ἔργου.

Ἐξακισχίλιοι Ἰουδαῖοι ἐργάται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἀνωτέρων μηχανικῶν ἤρξαντο ἐπὶ Νέρωνος τῆς διορύξεως τοῦ κορινθιακοῦ ἰσθμοῦ. Κατὰ πρῶτον ὄρυξαν κατὰ διαστήματα χιλίων περίπου ποδῶν πολλὰς καὶ βαθεῖας ὁπὰς εἰς τὸ ἔδαφος, ὅπως βεβαιωθῶσι περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἶδους τῶν πετρωμάτων, δι' ὧν ἐμελλον νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ βάθος. Αἱ ὁπὰ αὗται διετηρήθησαν σχεδὸν πᾶσαι μέχρι τῆς σήμερον ἐν καλῇ καταστάσει καὶ δεικνύουσιν ἐναργῶς τὴν γραμμὴν, ἣν ἐξέλεξαν πρὸς κατασκευὴν τῆς διώρυγος οἱ τοῦ Νέρωνος μηχανικοί. Οἱ μηχανικοὶ οὗτοι εἶχον ἐξέτασι καὶ μελετήσῃ τοσοῦτον ἐμβριθῶς τὸ εἶδος τῶν πετρωμάτων, τὰς προεξοχὰς τοῦ ἔδαφους καὶ τὰ θαλάσσια ρεύματα, ὥστε καὶ σήμερον ἐτι, μετὰ χίλια καὶ ὀκτακόσια ἔτη, ἡ νῦν ἑταιρεία πρὸς διόρυξιν τοῦ ἰσθμοῦ, μετὰ πολλὰς καὶ μακροχρονίους ἐρεῦνας καὶ καταμετρήσεις, ἀνεγνώρισεν ὡς τὸ ἀριστον καὶ ἀσφαλέςτατον πάντων ν' ἀκολουθήσῃ ἀπλῶς τὴν ἀρχαίαν γραμμὴν τοῦ νερωνείου τῆς διώρυγος σχεδίου.

Ὁ Νέρων ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἀμέσως μετὰ τὴν ἐναρξιν αὐτοῦ, διότι ἐν Ἰταλίᾳ ὑπῆρχον ὑποθέσεις μᾶλλον κατεπιγούσαι· ἐκτοτε δὲ ἔμεινε τὸ σχέδιον ἐγκαταλειμμένον μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ὀγδῆς δεκαετηρίδος τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ἡ Ἑλλάς καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ μετὰ τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις εὐρισκόμεναι χῶραι θὰ ὀφείλωσι χάριτας διὰ τὴν περάτωσιν τοῦ κολοσσίου ἔργου εἰς τὸν στρατηγὸν Στέφανον Τύρρ. Τὸν ἄνδρα τοῦτον κατεδίωκσαν πρὸ ἐνός καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν εἰς θάνατον, ὡς λαβόντα μέρος εἰς τὴν οὐγγρικὴν ἐπανάστασιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν ἀπαγχονίσωσι, διότι δὲν τὸν εἶχον. Ἐν Ἰταλίᾳ ὁ διαπρεπὴς ἀξιωματικὸς ἔτυχεν εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς, παρὰ δὲ τῷ βασιλεῖ Βίκτωρι Ἐμμανουὴλ προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν στρατηγῶς καὶ προσωπικοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ βασιλέως. Προϊόντος τοῦ χρόνου κατηναύσθη μὲν, ἀλλὰ δὲν ἀπεσβέσθη τὸ ἐπαναστατικὸν αὐτοῦ πῦρ. Ἐξηκολούθησε καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπαναστατῆ ὡς πρότερον, ἀλλὰ δὲν ἀπέβλεπε πλέον εἰς πολιτικὰς ἀνατροπὰς, ἀλλ' εἰς εἰρηνικὰς ἀναστατώσεις τῆς μεγάλης τῶν λαῶν συγκοινωνίας, αὗται δὲ αἱ τελευταῖαι ἐστῆθησαν ὑπὸ λαμπροτέρας ἐπιτυχίας ἢ τὰ πρότερα αὐτοῦ ἐπαναστατικὰ ἀνδραγαθήματα. Κατ' ἀρχὰς ἔστρεψε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν διώρυγα τοῦ Παναμαῖ· ἐπειδὴ ὅμως δὲν κατώρθωσε νὰ ἐκπορίσῃ τὰ τεράστια χρηματικά κεφάλαια, ἠναγκάσθη μετὰ λύπης ν' ἀποστῆ τῆς γιγαντιαίας ταύτης ἐπιχειρήσεως, καὶ ἐπεδόθη μετὰ διπλασίας ἐνεργείας καὶ δραστηριότητος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κορινθιακῆς διώρυγος.

Κατ' ἀρχὰς συνέστησεν ὁ στρατηγὸς Τύρρ τῇ βοηθείᾳ Γάλλων κεφαλαίουχων μίαν „Διεθνῆ Ἑταιρίαν διὰ τὴν διώρυγα τῆς Κορίνθου“, τ. ἔ. μετοχικὴν ἑταιρίαν, παρέχουσαν τὰ πρὸς κατασκευὴν τῆς διώρυγος ἀπαιτούμενα χρήματα, τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν 35 ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἡ ἑταιρία αὕτη συνεφώνησε διὰ συμβολαίου μετ' ἄλλης τινὸς ἑταιρίας, ἥτις ὑπεχεροῦτο ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τῶν 24 ἑκατομμυρίων φράγκων νὰ κατασκευάσῃ ἐντὸς 8 ἐτῶν καὶ παραδόσῃ ἑτοιμὸν διὰ τὴν συγκοινωνίαν τὴν διώρυγαν, ἐννοεῖται πάντοτε ὑπὸ τῆς ἐπιβλέψῃ τῆς πρώτης ἑταιρίας, ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαγρυπνῆ ὅπως αἱ ἐργασίαι γίνωνται καλῶς καὶ ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀπαιτῆ βελτιώσεις. Ἡ τελετὴ τῆς ἐναρξέως τῶν ἐργασιῶν ἐτελέσθη τῇ 10. Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1882, ἐπὶ παρουσίᾳ συμπάσης τῆς αὐτῆς, τῶν ὑπουργῶν καὶ πολυαριθμῶν προσκεκλημένων ξένων τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου λαβόντος τὴν σκαπάνην καὶ ὀρύξαντος τὴν

πρώτην ὀρυχὴν. Ἡ ἡμετέρα εἰκὼν παριστᾷ ἐκ τοῦ βορείου μέρους ὀρυμένην τὴν διώρυγα καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μήκος, δεικνύει δὲ συγχρόνως καὶ τὰ σπουδαιότατα σημεῖα αὐτῆς τῆς διώρυγος καὶ τῶν περιχώρων.

Ἡ ἐργασία δὲν εἶνε εὐκόλος, μεθ' ὅλην τὴν φαινομένην ταπεινότητα τῆς βάρους, ἥτις μέλλει νὰ διορυχθῆ καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ εὖρος ἀπὸ τῆς μᾶς μέχρι τῆς ἐτέρας θαλάσσης. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Ἀκροκορίνθου ὀρυόμενος ὁ ἰσθμὸς φαίνεται ταπεινὸς καὶ ἀσήμαντος ὡς μεθορία ἄνωρ γειτνιαζόντων ἀγρῶν, δυσκόλως δὲ δύναται τις νὰ πιστεύσῃ, ἀναγινώσκων ὅτι πρὸς ἀνώρυξιν καὶ τῆς ἀβαθεστάτης γραμμῆς τῆς διώρυγος πρέπει νὰ διατρυπηθῇ τὸ ἔδαφος μέχρις 78 μέτρων. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν δυσχερειῶν τούτων, ἀς παρουσιάζει τὸ σημαντικὸν ὕψος τοῦ ἔδαφους, ἀπαντᾷ ἡ ἐργασία καὶ τὰς ἐκ τῶν πετρωμάτων δυσκολίας, καὶ δι' ἐπὶ ἰκανοῦ μήκους τῆς γραμμῆς. Οἱ γεωλόγοι θὰ χαρῶσι μεγάλως, ὅταν ἡ ἑταιρία τῆς διώρυγος δημοσιεύσῃ ποτὲ τὸν ὠραῖον της „γεωλογικὸν χάρτην τοῦ ἰσθμοῦ!“ Ἡ φύσις ἐχώρυσεν ἐν τῷ στενῷ τούτῳ χῶρῳ ἀληθῶς καταχθόνιον χορὸν καὶ συνεσώρευσε ἰσχυρῶς δονουμένη φύρδην μίγδην πάντα τὰ ὑπάρκτα εἶδη τῶν πετρωμάτων. Ἡ χῶρα αὕτη εἶνε ἀληθινὸν προῖον τῶν σεισμῶν, ἐὰν δὲ μέλλῃ ποτὲ νὰ ἀπειλήσῃ τὴν διώρυγα σοβαρὸς τις κίνδυνος, ὁ κίνδυνος οὗτος θὰ προέλθῃ ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς. Καὶ νῦν ἐτι βρέμουσι καὶ συνταράσσονται αἱ μυχοὶ αὐτῆς δις τοῦ μηνὸς κατὰ μέσον ὅρον, ἀλλ' αἱ συνήθειαι αὗται καὶ ἐλαφρὰ δονήσεις δὲν ἐμποιοῦσιν ἐνταῦθα μείζονα φόβον καὶ ταραχὴν ἢ ἀλλαγὴν αἱ σφοδρὰι καταγίγδες.

Τὸ μέγιστον βάθος, μέχρι τοῦ ὁποῦ τοῦ ἔδαφος πρέπει νὰ διατρυπηθῇ κατὰ τὴν χαραχθεῖσαν γραμμὴν, εἶνε, ὡς προείπομεν, 78 μέτρα ὑπὸ τὸ μέγιστον ὕψος τῆς βάρους παρὰ ταῖς ὄχθαις τῆς διώρυγος.

Ἄλλ' ἡ θέσις αὕτη ἀκριβῶς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἰσθμοῦ εὐρισκομένη, συνίσταται δυστυχῶς ἐκ στερεῶν πετρωμάτων, τῶν ὁποίων ἡ διάρρηξις ἀπαιτεῖ ἑκατομμύρια ἐπὶ ἑκατομμυρίων, αἱ δὲ δυσχερεῖαι αὗται ἀκριβῶς ἐπήνεγκον νεωστὶ σοβαρὰν διατάραξιν, ἐτι δὲ καὶ παντελῆ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν. Τὰ στερεὰ πετρώματα ἀποτελοῦσιν ἐν γένει τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ὅλου ὄγκου τῆς διώρυγος, ἐκτεινόμενα μέχρι 3 χιλιομέτρων μήκους, ἐνῶ τὸ ὅλον μήκος τῆς διώρυγος ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν εἶνε 6350 μέτρων. Ἡ πρὸς σχηματισμὸν τῆς διώρυγος ἐξαχθρησμένη ἐκ τοῦ ἔδαφους μᾶζα τῶν πετρωμάτων καὶ χωματωδῶν στρωμάτων ὑπολογίζεται ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ εἰς 9 ἑκατομμύρια κυβικῶν μέτρων! Τὸ βάθος τῆς διώρυγος μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς θὰ εἶνε 8 μέτρων, οὕτως ὥστε θὰ δύνανται νὰ διαπλέωσιν αὐτὴν καὶ τὰ μέγιστα πλοῖα. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τούτους ἡ γέφυρα, δι' ἧς διέρχεται ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Πειραιῶς καὶ Πατρῶν, εὐρίσκεται εἰς ὕψος 80 μέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῶν ὕδατων τῆς διώρυγος, ὁ ὑπὸ τὴν γέφυραν διάπλους θὰ εἶνε δυνατὸς εἰς πᾶν ἰστιοφόρον πλοῖον, καὶ τὸ ἔχον ἐτι τὸν μέγιστον ἰστὸν τῆς ὕψηλιου.

Ὡς πρὸς τοὺς ἐργάτας, ἡ ἑταιρία ἠναγκάσθη νὰ τοὺς περισυλλέξῃ ἐκ διαφόρων μερῶν, καθότι οἱ Ἕλληνες καλλιέργουσι μὲν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου των τοὺς πετρωθεῖς αὐτῶν ἀμπελώνας καὶ τοὺς ἀγρούς, ἀλλ' εἰς τοιαύτας ἐργασίας, ὅλον ὁδοστρωσίας, ὀρύξεις ὑπονόμων, κατασκευὰς διωρύγων καὶ τὰ παραπλήσια, δὲν ἔχουσι τὴν ἀπαιτούμενην ἱκανότητα καὶ καρτερίαν.

Ἐκτὸς ὀλίγων, οἵτινες ἐργάζονται εἰς τὰ ὕδατα, οἱ λοιποὶ ἰθαγενεῖς Ἕλληνες εἶναι ἱατροί, φαρμακοποιοί, βοη-

θοι τοῦ νοσοκομείου, ἐπιστάται κ.τ.τ., ἐνῶ οἱ κυρίως ἐργάται τῆς διώρυγος εἶναι ξένοι. Ἐκ τούτων οἱ πρῶτοι καὶ σπουδαιότεροι, οἱ διατριπῶντες τὸ ἔδαφος καὶ ἀνατινάσσοντες δι' ἐκρηκτικῶν ὑλῶν τὰ πετρώματα, εἶναι οἱ Μαυροβούνιοι, ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα, ραδινοὶ τὸ σῶμα καὶ συγχρόνως ἰσχυρότατοι τοὺς μυῶνας ἀνδρες με εὐρύτατους ὤμους, δύο τρίτων σχεδὸν τοῦ μέτρου πλάτους, καὶ ἀστραγάλους ἰσχυροὺς ὡς τὰ σφυρὰ ἵππων. Κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ ὁδοιοποιίας μου, κατελαμβάνομην ὑπὸ φρίκης βλέπων αὐτοὺς εἰς τὰς ὑψηλὰς καὶ ἀποκρήμους τῆς διώρυγος πλευρὰς ἰσταμένους ἐπὶ μικροτάτων προεξεχουσῶν πετρῶν καὶ χειρίζομένους τὴν ἀκιδωτὴν σκαλίδα ἢ τὴν θρυαλλίδα πρὸς ἀνάφλεξιν τῶν ἐκρηκτικῶν ὑλῶν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀνατινάσσουσι αὐτόχρημα τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ μόνον ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ κρατοῦνται ἀπὸ τινος σκηνίου.

Ἴσθμοῦ εἶνε θαυμάσιον. Ὁ ἰατρός τῆς ἐταιρίας με διεβεβαίωσεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἔσων ἐγνώρισε, παρουσιάζονται τόσον ὀλίγοι νόσοι, ἰδίᾳ κολλητικαί, ὅσον ἐκεῖ ἀκριβῶς παρὰ τὸ „πιτύιον ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος“. Τὸ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαρκῶς παρατηρηθὲν φαινόμενον, ὅτι οὐδέποτε σχεδὸν οὐδεμία νόσος τῶν πνευμόνων καὶ ἐν γένει οὐδεμία ἀπολύτως χρονία νόσος παρουσιάσθη ἐπὶ τοῦ Ἴσθμοῦ, παρεκίνησε τὸν στρατηγὸν Τύρρ νὰ ἐξετάσῃ μετὰ σπουδαιότητος τὸ σχέδιον τῆς ἰδρύσεως „ἀεροθεραπευτικοῦ καταστήματος“ ἐπὶ τοῦ ὑψίστου σημείου τοῦ Ἴσθμοῦ.

Ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν διέρχεται διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ ὁ σιδηρόδρομος ἀπὸ Πειραιῶς — δι' Ἀθηνῶν, Ἐλευσίνος, Μεγάρων — εἰς Κόρινθον καὶ ἐντεῦθεν προσωτέρω πρὸς δυσμὰς μὲν εἰς Πάτρας πρὸς νότον δὲ εἰς Ναύπλιον. Ἡ ἐταιρία τῆς διώρυγος πιστεύει ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποστῇ νικηφόρως τὸν

Ἡ ΔΙΩΡΥΞ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ἼΣΘΜΟΥ.

a. Κόλπος τῆς Αἰγίνης. b. Νέα πόλις Ἴσθμια. c. Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἴσθμια. d. Ἀκροκόρινθος. f. Νέα Κόρινθος. g. Στόμιον τῆς διώρυγος εἰς τὸν κόλπον τῆς Κορίνθου. h. Νέα πόλις Ποσειδωνία. i. Γέφυρα τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Πατρῶν. k. Πύργος διὰ τὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμόν. l. Στόμιον τῆς διώρυγος εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἰγίνης. m. Καλαμάκι.

τὸ ὅποιον προηγουμένως ἐξαρτῶσι στερεῶς ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων βράχων διὰ σιδηρᾶς τινος ἀρπάξης.

Καὶ οἱ Ἴταλοὶ ἐργάται δύνανται νὰ ὀρύξωσι ὑπονόμους πρὸς διάρρηξιν τῶν πετρωμάτων, ἀλλ' ἡ κυρία αὐτῶν ἐργασία συνίσταται ἐν τῇ τοιχοποιᾷ καὶ ἐν τῇ στρώσει ὁδῶν, ἐφ' ὧν εἶτα προσαρμύζονται αἱ σιδηρᾶ τροχια τῶν πολυαριθμῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς μετακόμισιν τῶν διαρρηγνυμένων πετρῶν καὶ ἀνασκαπτομένων χωμάτων.

Οἱ πράγματι ἐν τῇ γῆ ἐργαζόμενοι, οἱ ἀνασκάπτοντες τὸ ἔδαφος καὶ μετακομίζοντες δι' ἀμαξῶν τὰ χωμάτα, εἶναι Ἀρμένιοι. Ἡ μεγίστη τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀπόλαυσις εἶνε νὰ ἀνασκαλλῶσι τοὺς βαθυτάτους μυχοὺς τῆς γῆς, ἐνθα καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας τῶν προτιμῶσι νὰ παραμένωσιν ἀντὶ νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἐνῶ οἱ Ἴταλοὶ ἰδρῶσιν εὐάερα ἐκ ξύλων παραπήγματα, οἱ δὲ Μαυροβούνιοι οἰκοῦσιν εἰς εἰδός τι ἐκ λίθων καὶ ξύλων ἀποτελουμένων καλυβῶν, οἱ Ἀρμένιοι ὀρύσσοσι βαθείας ἕως ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τινα κλιτῶν, καὶ διαγούσιν ἐκεῖ ὡς ἀσπάλακες. Ὑπὸ ὑγιεινῆ ἐποψῆν τὸ κλίμα τοῦ

συναγωνισμὸν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Πατρῶν-Κορίνθου-Ἀθηνῶν. Τὸ χρονικὸν διάστημα, ὅπερ δύναται νὰ οικονομῆσῃ τὸ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ταξίδιον ἀπὸ Πατρῶν εἰς Ἀθήνας ἐν σχέσει πρὸς τὸν διὰ τῆς διώρυγος διάπλουν, εἶνε 3 ἢ τὸ πολὺ 4 ὥρῶν, χάριν δὲ τῆς σχετικῆς μικρᾶς ταύτης οἰκονομίας τοῦ χρόνου οὐδέποτε βεβαίως θὰ προτιμηθῇ ἢ δαπανηρὰ μεταφόρτωσις τῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰς τὸν σιδηρόδρομον. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιβάται εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις θὰ προτιμῶσι νὰ παραμένωσιν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀνέσει ἐν τῷ πλοίῳ δι' οὗ ἀφίκοντο μέχρι Πατρῶν, ἐντεῦθεν δὲ νὰ ἐξακολουθῶσι τὸν πλῆθυσιν αὐτῶν διὰ τοῦ θαυμασίου κορινθιακοῦ κόλπου, θεωόμενοι τὸν Παρνασσόν, τὸν Κιθαιρώνα καὶ τὴν Κυλίνην, μέχρι Κορίνθου ἢ καὶ περαιτέρω διὰ τῆς διώρυγος εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον μέχρι Πειραιῶς, παραπλέοντες τὴν Σαλαμίνα καὶ τὴν Αἰγίνα. Ὁ κορινθιακὸς κόλπος ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν παρὰ τὰς ὄχθαις ἐκτυλισσομένων τῆς φύσεως καλλονῶν εἶνε ἐνάμιλλος πρὸς τὰς πλείστας λίμνας τῆς Ἑλβετίας, πλὴν δὲ τούτου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Παρνασσῶ ἄλλως ἢ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν κλασσικῆς παιδείσεως τυχόντων ἢ τὸ Οὐρε-Ρόδοστον.

Εἶπε τὴν θύραν κλεισμένην!

Εἶκον ὑπὸ τοῦ καθηγ. R. Jordan.

Και υπό άλλας ἐπιβάσεις οἱ ὑπολογισμοὶ τῆς ἐταιρίας τῆς διώρυγος περὶ τὴν ἀπότιον τῶν τόκων τοῦ κεφαλαίου καὶ κάλυψιν τῶν ἐξόδων βασίζονται ἐπὶ ἀσφαλεστάτης βέβαιας. Ὁ ἐμπορικὸς στόλος τῆς Ἑλλάδος εἶνε καὶ σήμερον ἤδη εἰς τῶν σπουδαιωτάτων τοῦ κόσμου — γεγονός, τὸ ὅποιον οὐδαμῶς εἰσέτι ἔτυχε τῆς ὀρθῆς ἐκτιμῆσεως — ἡ δὲ ἐταιρία τῆς διώρυγος ἐπισημαίνει ὀρθῶς τὰς ἐλπίδας αὐτῆς εἰς μέγαν ἀριθμὸν πλοίων ξένης σημαίας, ἅτινα διευθυνόμενα πρὸς τοὺς λιμένας τῆς Ἀνατολῆς θὰ προτιμῶσι κατ' ἀνάγκην τὴν συντομωτάτην ὁδόν, τὸν διὰ τῆς διώρυγος διάπλου. Ὁ ἀστροσυγγραφικὸς Λούδ ἐδήλωσεν ἤδη ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι προθύμως θ' ἀποστέλλῃ διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου τὰ εἰς Κωνσταντινούπολιν, τοὺς λιμένας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου διευθυνόμενα πλοῖα του· τὸ αὐτὸ δὲ θ' ἀναγκασθῶσι νὰ πράξωσι, διὰ τὸν συναγωνισμὸν εἰ μὴ δι' ἄλλο τι, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐταιρίαι, τῶν Ἀγγλῶν, τῶν Ἰταλῶν, τῶν Γάλλων. Ὁριζομένων τῶν δικαιωμάτων τοῦ διαπλου εἰς ἓν φράγμα τὸ πολὺ κατὰ τόνον, τὰ μεγαλύτερα πρὸ πάντων πλοῖα καὶ ἴδια τὰ ἀτμόπλοια θὰ προτιμῶσιν ἐξ ἁπαντὸς τοῦ μακροῦ, ὄχληροῦ, δαπανηροῦ καὶ κινδυνώδους περὶ τὰ τρία μεσημβρινὰ τῆς Πελοποννήσου ἀκρωτήρια περὶ τὴν κατὰ μίαν ἡμέραν συντομώτερον καὶ ἀπὸ πάσης τρικυμίας ἀσφαλῆ διὰ τῆς διώρυγος διάπλου. Τὰ μὲν ταχυδρομικὰ καὶ τὰ διὰ τοὺς ἐπιβάτας ἀτμόπλοια θὰ ἀναγκάζονται νὰ πράττωσι τοῦτο χάριν αὐτῶν τῶν ἐπιβατῶν, τὰ δὲ μεγάλα ἐμπορικὰ πλοῖα χάριν τῶν ναυκληρῶν καὶ τῶν ναυλωτῶν.

Πλὴν τοῦ προμνημονευθέντος κινδύνου τοῦ ἐκ τῶν σεισμῶν, οὐδεὶς ἄλλος φόβος ὑπάρχει διὰ τὴν διώρυγα τῆς Κορίνθου, ἀφοῦ μάλιστα αἱ πλευραὶ τῆς διώρυγος, ἐτεκτινίσθησαν διὰ πελεκητῶν πετρωμάτων, αὐτῶς ὥστε διὰ τοῦ δαπανηροῦ μὲν ἀλλ' ἀσφαλοῦς τούτου μέσου ἡ κατάχωση τῆς κοίτης τῆς διώρυγος ὑπὸ καταρρευσῆς ἄμμου, ὡς συμβαίνει ἀκαταπαύστως ἐν τῇ διώρυγι τοῦ Σουέζ, καθίσταται ἀδύνατος. Τὸ θαλάσσιον βεῖμα εἰς ἀμφοτέρω τὰ στόμα τῆς διώρυγος εἶνε τοσοῦτο ἥμερον, ὥστε εἰς ἐκάστοτε βυθοκόρος (Bagger) θὰ ἐξαρκεῖ πρὸς ἐκκάθαρσιν τῆς κοίτης ἀπὸ τῆς τυχόν παρασυρομένης ἄμμου.

Καὶ αἱ λοιπαὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς διώρυγος δαπάναι θὰ εἶναι μικραὶ καὶ θὰ περιορίζονται κυρίως εἰς τὰ

τῆς διοικήσεως. Ἐν ἐκατέρῳ στομίῳ τῆς διώρυγος θὰ ὑπάρχῃ γραφεῖον, ἐν ᾧ θὰ ἐξετάζονται τὰ ἔγγραφα τῶν πλοίων καὶ θὰ εἰσπράττονται τα πρὸς διάπλου διαγωγία τέλη. Θὰ χρειασθῆ πρὸς τούτους καὶ μικρὸς τις ἀριθμὸς φρουρῶν, ἔπως ταχθῶσι κατὰ μήκος τῆς διώρυγος· ἀλλὰ τῶν δαπανηρῶν ἐκείνων λιμένων, οἳ ἐν τῇ διώρυγι τοῦ Σουέζ ἕνεκα τοῦ μήκους αὐτῆς καθίστανται ἀναγκαῖοι, οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην ἡ διώρυξ τῆς Κορίνθου. Ἐπειδὴ τὸ μέγιστον χρονικὸν διάστημα, ὅπερ οἰκονομοῦσι τὰ ἀτμόπλοια διαπλέοντα τὴν διώρυγα τῆς Κορίνθου, δὲν ὑπερβαίνει τὴν μίαν ἡμέραν, ἡ ὑπηρεσία πρέπει νὰ λαμβάνῃ χώραν ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα μὴ τὸ ἥμισυ τῆς ἐπιδικουμένης οἰκονομίας τοῦ χρόνου ἀπόλλυται ἕνεκα τῆς νυκτερινῆς παύσεως τῆς ὑπηρεσίας. Ὁ διάπλους λοιπὸν θὰ ἐξακολουθῆ καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς νυκτός, καὶ δὴ φωταγωγομένης τῆς διώρυγος δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτον εἶνε ἰδρυμένος παρὰ τὸ γέλιος τῆς διώρυγος ὁ πύργος (ὁ σημειούμενος ἐν τῇ ἡμετέρῃ εἰκόνι διὰ τοῦ Κ.).

Καίτοι αἱ ἐργασίαι κατὰ τὸ τελευτήσαν ἔαρ διεκόπησαν ἕνεκα ἐλλείψεως μέσων, δικαιούμεθα ὅμως νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ διακοπὴ αὕτη ἦτο μόνον παροδική· οὐδεμίαν δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ νέα αὕτη θαλασσία ὁδὸς περὶ τὰ τέλη τῆς παρούσης ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς προσεχοῦς δεκαετηρίδος θὰ εἶναι μίαν τῶν μάλιστα καὶ συχνότατα διαπλεομένων πάσης τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης, καθότι θὰ εἶνε ἡ συντομωτάτη ὁδὸς μεταξὺ τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ διώρυξ ἔχει τὴν ἐξῆς πρὸ πάντων σπουδαιότητα ὅτι καθιστᾷ τὴν Ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν κατὰ μίαν ἡμέραν ἐγγυτέραν τῇ κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίᾳ. Τὸ συγγνωστὸν ἐκεῖνο λάθος, ὅτι πρὸ 60 καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἐξελήθησαν αἱ Ἀθηναίαι ἀντὶ τῶν Πατρῶν ἢ τῆς Κορίνθου ὡς πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος, θὰ ἐπανορθωθῆ μόνον μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς κορινθιακῆς διώρυγος. Ἡ δὲ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις καὶ σήμερον ἤδη ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰς 100,000 κατοίκων, καὶ πρὸ πάντων ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς, ἔχοντος ἤδη περὶ τὰς 25,000 κατοίκων, θὰ καταλάβωσι μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς διώρυγος τοιαύτην θέσιν ἐν τῇ ἐμπορικῇ συγκοινωνίᾳ, ὥστε θὰ ὑπερβῶσι καὶ αὐτοὺς τοὺς λαμπροτάτους χρόνους τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν μεγαλείου.

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα ὑπὸ **I. I. ΚΡΑΣΣΕΒΕΚΥ.**

(συνέχεια.)

Ἐν τοσοῦτῳ παρήχθετο ταχέως ἡ θερινὴ νύξ, καὶ ἦτο ἤδη περὶ τὸ μεσονύκτιον ὅτε ὁ Ἀδριανὸς ἐντελῶς ἐξηγνημένος ὑπὸ τοῦ καμῆτου ἀνέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, χωρὶς νὰ τακτοποιήσῃ τὰ δισπαρμένα φύλλα, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐβυθίσθη εἰς ὕπνον ἡ ἔκστασιν. Ὁ καθηγητὴς ἐποφελήθει τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπήρην ἡσύχως τὴν λυχνίαν ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ μετέφερον αὐτὴν εἰς ἀπωτέραν τινὰ σκοτεινὴν γωνίαν. Ἐἶτα ἔνευσε τῷ Μαρϊάνῳ, καὶ ἀμφοτέροι βαδίζοντες ἀκροποδητῆ μετέβησαν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσιν οὐδὲ λέξιν, καὶ ἐκάθισαν παρὰ τὴν θύραν ὠτακουστοῦντες. Ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐν ἣ ἔκοιματο ὁ Ἀδριανός, ἐπεκράτει κατ' ἀρχὰς βαθεῖα σιγή, εἶτα δὲ ἠκούσθη ἡ δυσχερὴς ἀναπνοὴ τοῦ κοιμημένου . . .

Ὁ κόμης ἐξῆλθεν ἡσύχως τοῦ δωματίου ὅπως κατακλιθῆ, ὁ δὲ καθηγητὴς μόνος ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του μέχρι τῆς πρωῆς ἀγρυπνῶν. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτός παρήλθεν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ μόνον δις ἡ τρίς ἠκούσθησαν ἐκ τῆς παρακείμενης αἰθούσης βαθεῖς στεναγμοί. Ὁ καθηγητὴς εἰσῆλθεν ἀφορητῆ ὅπως βεβαιωθῆ ἂν ἦτο ἀνάγκη τῆς παρουσίας του παρὰ τῷ ἀσθενῇ, ἀλλ' ὁ Ἀδριανὸς μόνον πρὸς στιγμὴν ἠνέφρισε τοὺς βεβαρημένους ὀφθαλμούς, καὶ πάλιν ἐκλείσει τὰ κεκμηκότα βλέφαρα. Ἐπέφωσκεν ἤδη ἡ ἡμέρα, ὅτε ὁ Ἀδριανὸς ἀνεταράχθη καὶ προσεπάθησε νὰ ἐγερθῆ ὅπως μεταβῆ εἰς τὴν κλινὴν του, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο μόνος νὰ κινηθῆ ἕνεκα τῆς πολλῆς ἀδυναμίας, ἔλαβεν αὐτὸν ὁ Σενούτας ἀπὸ τοῦ βραχίονος, ὠδήγησεν αὐτὸν σιωπηλῶς

εἰς τὴν κλινὴν, τὸν ἐξέδωσε καὶ τὸν ἐβοήθησε νὰ κατακλιθῆ, ὅπως ἄλλοτε συνείθιζε νὰ κατακλιθῆ διὰ τῆς βίας τοῦ δούτροπον παιδίου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἐπληρώθησαν δακρύων, παρατηροῦντος τὸ νεκρὸν τοῦτο ἄνθος τοσοῦτον προῦτως μαρνανθὲν καὶ ἀποξηρανθὲν . . . Τὸ δωμάτιον τοῦ Σενούτα συνείχετο ἀμέσως πρὸς τὸ τοῦ Ἀδριανοῦ· ὅθεν ὁ γέρον ἠνέφρισε τὴν θύραν καὶ ἐκάθισε, χωρὶς νὰ ἐκδυθῆ, εἰς τὸν κλιντήρα, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ εἶναι ἔτοιμος νὰ τρέξῃ πρὸς βοήθειαν τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ ἡμέρα εἶχεν ἤδη προχωρήσει, ὅτε ὁ δόκτωρ Σαλικέττης καὶ ὁ κόμης Μαρϊάνος ἀφύπνισαν αὐτὸν εἰσελθόντες ἀθρόβως εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὁ ἰατρὸς ἐμφροντῆς ἐθώπευε τὴν μακρὰν, λευκὴν του κόμη. Ἴνα μὴ διαταράξωσι τὸν ὕπνον τοῦ ἀσθενοῦς, μετέβησαν εἰς μακρυσμένον τι δωμάτιον πρὸς κοινὴν συνδιάσκεψιν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἀδριανοῦ. Ὁ καθηγητὴς καὶ ὁ κόμης ἀφηγήθησαν εἰς τὸν ἰατρὸν τὰ κατὰ τὴν ἀπουσίαν του παρυσιασθέντα συμπτώματα τῆς νόσου, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐσιώπη βεβυθισμένως εἰς σκέψεις.

— „Εἰς αὐτὰ δὲν ἔχω καμμίαν ἰσχύν“, εἶπε μετὰ τινὰς στιγμῆς. „Αἱ διαταγαὶ μου δὲν ἐτηρήθησαν . . .“

Ὁ κόμης ὠμίλει „περὶ τίνος μυθιστορήματος, τὸ ὅποιον ἐξ ἀνάγκης ἔπρεπε νὰ χειροτεροῦσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς . . .“ ἔλεγεν ὅτι τὸ αἷμα του ἦλθεν εἰς βρασμὸν καὶ ὅτι ὅταν τις φονεύῃ τὸν ἑαυτὸν του δὲν δύναται νὰ εὐρη καμμίαν βοήθειαν ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς . . .“

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον μετὰ σπουδῆς ἡ οἰκοδέσποινα καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἰατρὸν ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἐπιθυμῆ νὰ τῷ ὀμιλήσῃ. Εὐρον τὸν Ἀδριανὸν καθήμενον ἐν τῇ κλινῇ καὶ φοροῦντὰ μόνον τὸν χιτῶνα, οὕτως ὥστε ἠδυνήθησαν νὰ βεβαιωθῶσι περὶ τῆς φοβερᾶς αὐτοῦ ἰσχνότητος. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο κίτρινον ὡς κηρὸς ἢ δὲ ἀκτένιστος καὶ τεταραγμένη κόμη του παρεῖχεν αὐτῷ φοβεράν τινα ἔκφρασιν. Ἐν τούτοις ὁ ἀσθενὴς ἤθελε νὰ φανῆ ἡσυχος καὶ ἀτάραχος καὶ προσέλαβεν ὄλως σπουδαίαν καὶ σοβαρὰν ὄψιν.

— „Ἡ θέσις μου εἶνε δεινὴ, ἐξοχώτατε“, ἤρχισε νὰ λέγῃ μετὰ διακοπτομένη φωνῆ. „Καταλαβαίνω . . . θέλετε νὰ μοῦ ἀπαντήσετε ὅτι ἐγὼ μόνος εἶμαι ἡ αἰτία, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἔξωρον. Δὲν πρόκειται ὅμως περὶ τούτου, τίς εἶνε ὁ αἷτιος, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ, ἀντὶ πάσης θυσίας, νὰ παραταθῆ ὀλίγον ἡ ζωὴ μου . . . Δὲν εἶμαι ἀκόμη ἔτοιμος . . . Θέλω νὰ ἴδω τὴν μητέρα μου, ἔχω νὰ τελειώσω μίαν ἐργασίαν, τὸ ἔργον ὀλοκλήρου τοῦ βίου μου . . . Ἄν μείνῃ τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ρίπτω εἰς τὸ πῦρ.“

Ὁ ἰατρὸς, συνειδησένος νὰ μὴ ὀμολογῆ ποτὲ εἰς τὸν ἀσθενῆ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον τῆς ζωῆς, προσεπάθησε νὰ μειδιάσῃ.

— „Αἱ! αἱ! τί εἶν' αὐτὰ πάλιν;“ ἀνεφώνησε μετὰ φαιδρότητος. „Δὲν ὑπάρχει καθόλου κίνδυνος! Μόνον πρέπει νὰ φυλάττεσθε, καὶ πρὸ πάντων νὰ διασκεδάσετε αὐτὰς τὰς ἰδέας . . .“

Ἐλάβε τὴν χεῖρα τοῦ ἀσθενοῦς. Ὁ σφυγμὸς του ἔπαλλε μετ' ἐκτάκτου ταχύτητος.

— „Δὲν εἶνε τίποτε σοβαρὸν, ἀγαπητέ μου κύριε“, προσεῖθηκε ὁ ἰατρὸς. „Ἀναφυκτικὸν τι ποτὸν καὶ ἡσυχίαν. Πρὸ παντὸς ἄλλου ἡσυχίαν.“

— „Δὲν εἶμαι παιδί“, ἀπήντησεν ὁ ποιητὴς ἀνήσυχος, „αἰσθάνομαι ἐντός μου ὅτι ἡ ζωὴ μου φεύγει. Δὲν δύνασθε διὰ τῆς πειθοῦς νὰ μοῦ δώσετε τὴν ὑγίαν. Δότε μοι μόνον ἐν μέσον, δι' οὗ νὰ παραταθῆ τὸ μικρὸν ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς

μου. Αὐτὸ τὸ αἷμα, τὸ ὅποιον φεύγει ἐκ τῶν ἐντοσθίων μου, αὐτὸ σταματήσατε!“

Ἐμίλει μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, ὥστε ὁ ἀμικχανῶν Σαλικέττης δὲν ἠδύνατο νὰ εὐρη ἀμέσως τὴν ἀπάντησιν.

— „Δὲν ἔχει μεγάλην σοβαρότητα“, ἐφέλλισεν ἐπὶ τέλους. „Σὰς λέγω μόνον ὅτι τὸ αἷμα δὲν πρέπει νὰ ἐρεθίζεται. Πρέπει νὰ μένετε καθισμένοι, νὰ ἡσυχάζετε καὶ νὰ μὴ γράφετε . . . μάλιστα, νὰ μὴ γράφετε καθόλου!“

Ὁ Ἀδριανὸς ὕψωσε τοὺς ὤμους μετὰ σπασμωδικῆς κινήσεως, χωρὶς νὰ δώσῃ καμμίαν ἀπάντησιν.

— „Θὰ σὰς διατάξω ἐν φάρμακον“, εἶπεν ὁ Σαλικέττης, „ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἄλλου σὰς συνιστῶ ἡσυχίαν. Δὲν πρέπει νὰ ἐξέρχεσθε . . .“

Ὁ ποιητὴς ἀνέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἐστήριξεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμῆς ἀκίνητος, βεβυθισμένως εἰς σκέψεις. Ὁ Σαλικέττης ἔγραψε τὴν συνταγὴν, ὁ δὲ Ἀδριανὸς προσητένησε τοὺς φίλους του, καὶ εἶτα στραφείς πρὸς τὸν καθηγητὴν ἐψήφισεν:

— „Ἀφήσατέ με μίαν στιγμὴν μόνον μετὰ τὸν ἰατρὸν, σὰς παρακαλῶ.“

— „Οἱ φίλοι ὑπήκουσαν“ ὅτε δὲ ὁ Σαλικέττης κρατῶν τὴν συνταγὴν ἐτοιμὴν ἐσηκώθη ἀπὸ τῆς τραπέζης, εὐρε τὸν Ἀδριανὸν μελαγχολικῶς μειδιῶντα καὶ προσκαλοῦντα αὐτὸν διὰ νεύματος:

— „Ἐξοχώτατε!“ εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς ταπεινῇ τῇ φωνῇ. „Δότε μοι πρότερον τὴν χεῖρά σας, ὅπως τὴν θλίψω. Ἦσθε πάντοτε καλὸς πρὸς ἐμὲ . . . με γνωρίζετε ἤδη ὀλίγον . . . δὲν εἶμαι μικρὸ παιδί. Θέλω νὰ μάθω καθαρὰ τὴν ἀλήθειαν.“

Ταῦτα λέγων ἔθηκεν ὁ Ἀδριανός, πρὸς ἐνίσχυσιν τρόπων τινὰ τῆς παρακλήσεώς του, εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἰατροῦ ἓνα κύλινδρον χρυσοῦν νομισμάτων, τὸν ὅποιον ὁ Σαλικέττης οὐδόλως ἐδίστασε νὰ δεχθῆ.

— „Οὐδεὶς θὰ μάθῃ οὐδὲ τὸ παραμικρὸν ἐξ ὧν θὰ μοῦ εἴπητε“, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀδριανός. „Ἔστε μόνον εὐληκρῆς . . . Ἐχασα πολὺ αἷμα“ ἡ αἰμοπτυσία ἐξακολουθεῖ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου, ἀλλὰ δὲν σὰς τὸ ὠμολόγησα. Τί νομίζετε; Ἀβετε τὸν σφυγμὸν μου καὶ ἐξετάσατέ με ἐπισταμένως. Δύναται εἰσέτι νὰ παραταθῆ ἐπὶ μακρὸν ἡ ζωὴ μου.“

Ταῦτα λέγων παρετήρησε μετὰ ἐταστικὸν καὶ ἀνεπὲς βλέμμα τὸν ἰατρὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ὡς ἂν εἰ ἀνεγίνωκεν ἐν αὐτοῖς τὴν πρόθεσιν τοῦ ἰατροῦ, προσεῖθη μετ' ἀγωνίας:

— „Θέλω τὴν ἀλήθειαν. Δὲν πρόκειται περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ περὶ πράγματος τὸ ὅποιον ἔχει μεγαλητέραν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα ἢ ἡ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου. Πρέπει νὰ μάθω τὴν ἀλήθειαν.“

Ὁ Σαλικέττης ἐφαινετο ἀγωνιζόμενος πρὸς ἑαυτὸν· ἐπὶ τινὰς στιγμῆς ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ σύννομος.

— „Ὁ ἰατρὸς δὲν εἶνε, δὲν δύναται νὰ ἦνε προφήτης. Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν εἶδεν ἑκατοντάκις ψευδομένους τοὺς υπολογισμούς του. Ἄπαιτεῖτε παρ' ἐμοῦ ἀδύνατα πράγματα. Δύνασθε κατὰ πάσαν στιγμὴν νὰ φονεύετε τὸν ἑαυτὸν σας, ἂν ἐξακολουθήσετε τὴν αὐτὴν δίαιταν, ἀλλ' ἐπ' ἴσῃς δύνασθε καὶ νὰ ζήσετε καὶ . . .“

— „Ἰατρέ! με βαντίζετε μετὰ τὸν ἀγιασμόν, τὸν ὅποιον μεταχειρίζεσθε εἰς ὄλους . . . Αὐτὸ δὲν φέρει κανὲν ἀποτελεσμα. Τὸ ἐπαναλαμβάνω: πρόκειται περὶ πράγματος ἀνωτέρου τῆς ζωῆς μου. Τὸ ποίημά μου εἶνε ἀτελείωτον ἄς μοῖ ἐφερε τὸν θάνατον, φθάνει μόνον τὸ τέλος νὰ ἦνε!

τὸ κύκνειον ἄσμα μου! Οὐδεμία δύναμις εἰς τὸν κόσμον εἰμπορεῖ νὰ μὲ ἀναχαιτίσῃ. Καὶ ἂν μοι ἐλέγετε ὅτι θὰ ζήσω ἀπαρνούμενος τὸ ποίημά μου, θὰ ἐπρωτίμων τὸν θάνατον. Μὲ θεωρεῖτε ὡς παράφρονα! Ἔστω!

Ταῦτα εἰπὼν ἔσφιγγε στερεῶς τὸν βραχίονα τοῦ ἐκπλήκτου ἱατροῦ καὶ δὲν τὸν ἀφίνε πλέον.

— „Θέλω τὴν ἀλήθειαν. Λέγετε!“

— „Σὺς δίδω τὸν λόγον μου ὡς τίμιος ἄνθρωπος“, ἀπήντησεν ὁ Σαλικέττης. „ὅτι δὲν δύναμαι νὰ προσδιορίσω καμμίαν προθεσίαν. Περὶ τούτου ὅμως δύναμαι νὰ ὀρκισθῶ, ὅτι μὲ τὴν ἐργασίαν συντομεύετε τὴν ζωὴν σας.“

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐπεκράτησε σιγή. Ὁ Ἀδριανὸς ἦτο σκεπτικὸς καὶ ἔλεγεν οἰονεὶ μονολογῶν:

„Μία ὠδὴ δὲν εἶνε τελειωμένη, καὶ ἀκόμη μία ὠδὴ λείπει ἐντελῶς. Τὴν ἔχω ἐν τῇ κεφαλῇ μου, τὴν αἰσθάνομαι πτερυγίζουσαν καὶ βομβοῦσαν ὡς ὄχληρὰν μυῖαν, τὴν ὁποῖαν ἀδυνατῶ νὰ συλλάβω. Μίαν ἡμέραν, δύο ἡμέρας ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ ἂν ἔχω, τὴν τελειῶνω. Ἀκολουθῶς πρέπει νὰ διεξέλθω τὸ ὄλον καὶ νὰ τὸ τακτοποιήσω, ἔπειτα . . . Ἄν εἶχον δύο, ἂν ἓνα μόνον μῆνα εἶχον καιρὸν, καὶ ἂν ὑμεῖς, ἐξοχώτατε, εἴχετε τὴν καλωσύνην, τὴν γενναιότητα, τὴν εὐσπλαγγίαν νὰ μοι δώσετε ἱατρικὸν τι φάρμακον, τὸ ὁποῖον νὰ ἐνισχύῃ τὰς δυνάμεις χωρὶς νὰ καταστρέφῃ ἐν ἐμοὶ τὴν ἐμπνευσιν . . . Θὰ ὑπάρχουν βεβαίως τοιαῦτα φάρμακα, τοιαῦτα μέσα. Καὶ τότε — ἄς γείνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ!“

— „Παραφέρεσθε ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ!“ ἀπήντησεν ὁ Σαλικέττης ψυχρῶς καὶ ἠγέρθη συνωφρωμένος. „Λαμβάνετε αὐτὰ τὰ ὁποῖα σὺς διορίζω“ περισσότερον δὲν δύναμαι νὰ πράξω. Ἡ ἡσυχία εἶνε ὁ πρῶτιστος καὶ ἀναγκαιότατος ὅρος . . .“

Ὁ ποιητὴς εἶδεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τίποτε παρὰ τῷ ἱατρῷ, τὸ πρόσωπόν του ἔγεινε κατηφές, καὶ ἐσιώπησε. Ὑπεκλήθησαν ἀμοιβαίως μακρόθεν. Ἄλλ' ὁ ἱατρὸς ἐπλησίασε πάλιν πρὸς τὸν Ἀδριανόν.

— „Ἐχετε οἶκτον πρὸς τὸν ἑαυτὸν σας, πρὸς τὴν μητέρα σας“, τῷ εἶπε, „καὶ ὁ ὑγιέστατος ἄνθρωπος γίνεται αὐτοκτόνος, ὅταν μεταχειρίζεται τὴν ζωὴν του κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.“

Ὁ καθηγητὴς ἤκουσεν ἔξωθεν βήματα ἐν τῷ δωματίῳ, ἔρριψεν ἐν βλέμμα διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας καὶ εἰσήλθε.

— „Παρακαλῶ νὰ πέμψετε ἄνθρωπον εἰς τὸ φαρμακεῖον“, προσέθηκεν ὁ ἱατρὸς, „αἷριον τὸ πρῶτ' ἂν ἐπανεέλθω, ὅπως ἴδω τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἱατρικοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ ἐξέλθῃτε.“

Οὕτως ἐτελείωσεν ἡ ἱατρικὴ ἐπίσκεψις, μεθ' ὃ ὁ Ἀδριανὸς ἤρχισεν ἀμέσως νὰ ἐνδύεται μετὰ σπουδῆς, εἰ καὶ μία ζωηρότερα κίνησις διέκοψε τὴν ἀναπνοήν του. Ὁ καθηγητὴς προσεπάθει παντοιοτρόπως νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Ὁ κόμης ἐν τοσούτῳ εἶχε συνοδεύσῃ τὸν ἱατρὸν μέχρι τῆς ἀμάξης του.

„Τί πρέπει νὰ πράξωμεν;“ ἠρώτησεν αὐτὸν.

Ὁ Σαλικέττης ἀνέσπασε τοὺς ὄμους.

„Ἀμφιβάλω, ἂν θὰ σὺς ἐπιτρέψῃ νὰ πράξῃτε τίποτε δι' αὐτόν“, ἀπήντησε τῷ Μαριάνῳ. „Προσπαθεῖτε, ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ τὸν ἡσυχάζετε.“

„Ἡ θέσις του εἶνε δεινὴ, δεινοτάτη, καὶ δύναται νὰ δεινωθῇ ἐτι περισσότερον· μία στιγμὴ δύναται νὰ τὸν φονεύσῃ . . .“

Ὁ ἱατρὸς διὰ τινος χειρονομίας ὑπεδήλωσεν, ὅτι οὐδεμίαν βοήθειαν ἠδύνατο πλέον νὰ παράσχῃ, εἶτα δὲ ἐπέβη

τῆς ἀμάξης του καὶ ἀνεχώρησε. Ἡ θέσις ἦτο πράγματι ἀπελπιστικὴ. Ὁ Σενούτας δὲν ἀπεμακρύνετο οὐδὲ βῆμα ἀπὸ τοῦ μαθητοῦ του, ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς παρακλήσεις καὶ ἰεσσίας τοῦ γέροντος ὁ Ἀδριανὸς δὲν ἔπαυε τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἔπινε τείον πρὸς πλείονα ἐρεθισμὸν τῶν νεύρων του καὶ ἐβυθίζετο εἰς τὴν γραφήν. Ὁ κόμης προσεπάθησεν ἐπανειλημμένως νὰ τῷ ἐμιλήσῃ ἀλλ' εἰς μάτην· οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ παρ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐγκατέλειπεν αὐτὸν δυσηρεστημένως καὶ μετέβη πρὸς ἰδίαν του παρηγορίαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Τραμοντάνα ὅπως προγευματίσῃ. Ἡ Μις Ῥόζα ἐκάθητο ἤδη παρὰ τῇ τραπέζῃ, ὡχρὰ καὶ ἀφηρημένη. Ὅτε εἶδε τὸν κόμητα μόνον, ἐφρικίασεν.

„Ποῦ εἶναι οἱ σύντροφοί σας;“ ἠρώτησε περιδεής.

„Ὁ Ἀδριανὸς εἶνε — πολὺ ἀρρωστος“, ἀπήντησεν ὁ κόμης. „Ὁ ἱατρὸς τῷ ἀπηγόρευσε νὰ ἐξέλθῃ. Διήλθομεν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν αὐπνίᾳ.“

Ταῦτα λέγων παρετήρει μετὰ προσοχῆς τὴν ἀκρωμένην νεάνίδα, τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον ἐγένετο ὡχρὸν ὡς τὸ μάρμαρον. Ἡ Μις Ῥόζα ἐπὶ μακρὸν ἐμεινεν ἀναυδος. Ὁ κόμης ἐκάθισεν εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν, μὴ δυνάμενος μῆτε θέλων ν' ἀποκρύψῃ τὸ κατακυριεύον αὐτοῦ αἰσθημα, τὴν βαθυτάτην λύπην ἣτις τὸν καταβάλλεν. Ἡ Ἀγγίλις ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς στιγμὴν τὸ πρόσωπον, ὅπως ἀποκρύψῃ τὴν ἐντύπωσιν τῆς θλιβερᾶς ταύτης εἰδήσεως. Ὁ Μαριάνος δὲν ἐκινεῖτο ἀπὸ τῆς θέσεώς του.

— „Ἡ χθεσινὴ ἐσπέρα“, εἶπε χαμηλοφώνως, „φαίνεται ὅτι τὸν ἔβλαψεν. Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν του τεταραγμένος καὶ προσεβλήθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ αἰμοπτύσας . . .“

Ὅτε τέλος ἡ Μις Ῥόζα ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν βραδέως τὸ ὡχρὸν πρόσωπόν της, ὁ Μαριάνος παρετήρησε δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, τὰ ὁποῖα ἡ Ἀγγίλις δὲν προσεπάθησε νὰ κρύψῃ. Τὰ δάκρυα ταῦτα ἦσαν ἡ μόνη ἀπάντησις εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ κόμητος. Μετὰ τινὰς στιγμὰς προσητένισε τὴν κυρίαν Τρελλάβνεϋ, ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ καθίσματός της, ἀπεχαιρέτισε τὸν κόμητα δι' ἐλαφρᾶς ὑποκλίσεως τῆς κεφαλῆς καὶ ἀπῆλθε ταχέως.

Ὁ Ἀδριανὸς καθ' ὄλην τὴν πρωίαν οὐδὲν ἀνέφερε τὴν Ἀγγίλιδα, οὔτε ἠρώτησε περὶ αὐτῆς. Βεβυθισμένος ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ποιημάτων του, ἀνεδίφα τὰ γεγραμμένα φύλλα, ἀνεζήτει μικρὰ ἐξ αὐτῶν ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα ἐνεθυμῆτο, διεξήρχετο αὐτὰ, καὶ μηδεμίαν παρέχων προσοχὴν μηδὲ ἀποκρινόμενος εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ γέροντος καθηγητοῦ ἐξηκολούθει μετὰ ζήλου τὴν ἐργασίαν του. Ἡ θέα αὐτοῦ ἐνεποιεῖ φρίκην. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο φλογισμένον ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ἐρυθροί, αἱ χεῖρές του ἔτρεμον, ἐπνίγετο ὑπὸ τῆς δυσπνοίας καὶ τοῦ συνεχοῦς βηχός. Ἐνίοτε ἤρπαζε ταχέως τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ποτήριον, ἔπινε μετ' ἀπληστίας ἐκ τοῦ ἀναψυκτικοῦ ποτοῦ καὶ κατευνάζων τὸν βῆχά του ἀνελάμβανεν ἀμέσως τὴν ἐργασίαν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐζήτησε νὰ φάγῃ, ἐπιβίων ὅτι διὰ τοῦ φαγητοῦ θ' ἀνελάμβανε τὰς δυνάμεις, χωρὶς ὅμως νὰ αἰσθάνεται οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ὄρεξιν. Ὅτε ἐφῆραν αὐτῷ τὸ φαγητόν, ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ τραπέζιου καὶ λαβὼν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὸν καθηγητὴν.

„Πίστευσέ μου“, εἶπεν, ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ἐργασίαν του. „Ἀναγνώσκω τὰ ἔγραφα . . . πίστευσέ μου, εἶναι ὠραία, ὕψιλά, ἐνθουσιώδη ἄσματα!! Μὴ νομίσης ὅτι ὁμιλεῖ ἢ φιλαυτία διὰ τοῦ στόματός μου, ὅχι. Εἶνε τώρα πολὺς καιρὸς, ἀπ' ὅτου τὰ ἔγραφα, τὰ συνέθεσα, οὕτως ὥστε δύ-

ναμαὶ νὰ τὰ κρίνω ὡς ξένα ἔργα! Ὑπάρχουν εἰς αὐτὰ οἰραιότητες τὰς ὁποίας καὶ ἐγὼ αὐτὸς θαυμάζω καὶ ἐκπλήττομαι, πῶς ἐξέρρευαν ἐκ τοῦ πνεύματός μου! . . . Ἄλλὰ τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος ὡς ἄτομον; Ἡ ἀπόρροια τοῦ πνεύματος τῶν αἰώνων, ὁ καρπὸς τῆς ἐργασίας καὶ τῶν παθῶν μυριάδων ἐτῶν . . . Φαντάσου τὸ ἀνθρώπινον στήθος ὡς κρατῆρα ἐνὸς ἡφαιστείου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀναπέμπονται στήλαι πυρὸς ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς προσρχόμεναι. Ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλο εἴμεθα εἰ μὴ τὰ ἡφαιστεια τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐκαστος ποιητὴς ἐμπεριέχει ἐν

ἑαυτῷ σύμπεσαν τὴν ἀνθρωπότητα . . . Ἐν τούτοις τὸ ποίημα πρέπει ἐξ ἀπαντος νὰ περατωθῇ, ἔστω καὶ μὲ τὴν ἐσχάτην, δολοφόνον καταβολὴν τῶν δυνάμεών μου . . . Τὸ ἄσμα τοῦτο πρέπει ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ παρόντος νὰ ἐκτείνῃ τὸ βλέμμα μέχρι τῶν ἀπεράντων ἀποστάσεων τῶν αἰώνων. Ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ εἶνε μάντις, προφήτης καὶ συγχρόνως τέκνον τῆς ἐποχῆς του . . . Ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς ἐμπνεύσεως! Ποῖος μοῦ τὴν δίδει; Θὰ εἶδα δι' αὐτὴν καὶ τὴν τελευταίαν βανίδα τοῦ αἵματός μου . . .“

(ἔπεται συνέχεια.)

1. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΗΣ. Κατὰ φωτογραφίαν τοῦ Selle καὶ Kuntze ἐν Ποτςδάμη (ἐν σελ. 225). Ἰπὸ πέντε χαριεστάτων παιδικῶν μορφῶν ὡς διὰ κλαισίου περιβαλλομένη κάθηται ἡ εὐτυχὴς μήτηρ ἐν ἀφάτῳ οἰκογενειακῇ εὐδαιμονίᾳ. Εἶνε ἡ αὐτοκράτειρα τῶν Γερμανῶν Αὐγούστα Βικτωρία μετὰ τῶν ἑαυτῆς τέκνων. Ἀριστερόθεν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἴσταται ὁ πρεσβύτατος υἱός, ὁ διάδοχος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου Φρειδερίκος Γουλιέλμος, γεννηθεὶς τῇ 6. μαΐου 1882, δεξιόθεν δὲ ὁ δευτέρος τὴν ἡλικίαν, Ἐitel Φρειδερίκος, γεννηθεὶς τῇ 7. ἰουλίου 1883, στηρίζων τὸν δεξιὸν βραχίονα ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς μητρὸς, τὴν δὲ ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Αὐγούστου Γουλιέλμου, γεννηθέντος τῇ 29. ἰανουαρίου 1887, ἐνῶ κατέναντι τούτου παρὰ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς τῆς μητρὸς κάθηται ὁ τρίτος τὴν ἡλικίαν, Ἀδαλβέρτος, γεννηθεὶς τῇ 14. ἰουλίου 1884. Τὸν νεώτατον τῶν πριγκίπων, Ὁσκαρ, γεννηθέντα τῇ 27. ἰουλίου 1888, κρατεῖ ἡ μήτηρ ἐπὶ τῶν γονάτων, ἀτενίζουσα αὐτὸν μετὰ τὴν γλυκυτάτην ἐκφρασιν μητρικῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος.

2. Η ΛΙΘΟΒΟΛΗΣΙΣ ΚΑΙ Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟ-ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ. Κατὰ τὴν πρωτότυπον ἐλαιωγραφίαν τοῦ καθ. Cesare Mariani, μετ' ἀρθροῦ (ἐν σελ. 229).

3. Η ΔΙΩΡΓΕ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΙΣΘΜΟΥ, μετὰ σχετικοῦ ἀρθροῦ (ἐν σελ. 232).

4. ΕΥΡΕ ΤΗΝ ΘΥΡΑΝ ΚΛΕΙΣΜΕΝΗΝ! Εἰκὼν ὑπὸ τοῦ καθ. R. Jordan (ἐν σελ. 233). Κοράσιον κατακεκλιμένον πρὸ κλεισμένης θύρας! Τοιοῦτος εἶνε ὁ συνειρμὸς τῶν ἰδεῶν, ἡ ἔξις τοῦ προσεγγίζειν τὰ ἀπαξ συσχετιζόμενα ὡστ' ἐκ πρώτης ἐντυπώσεως νομίζει τις ὅτι πρόκειται περὶ μικρᾶς ἐπαίτιδος, μικρᾶς ναυαγοῦ τῆς ζωῆς, ἣτις πεντάρφανη κατὰ τὴν δημῶδη ἐκφρασιν, καὶ παντέρημος, ἐστρουμώχθη, παγεράν τινα χειμερινὴν νύκτα, παρὰ τὴν θύραν πλουσίου μεγάρου, καὶ ἀποκαρθεῖσα ὑπὸ τοῦ φόβου ἐκπνέει ἐν ᾧ ἐνδοθεν τοῦ θερμοῦ καὶ πολυτελοῦς μελᾶθρου ἠχοῦσι γέλωτες καὶ φωναὶ χαρᾶς, θορυβεῖ ἀλαζῶν ἡ εὐτυχία.

Ἄλλ' ὅχι· ὁ καλλιτέχνης δὲν ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὴν μελοδραματικὴν ταύτην — ἀλλὰ τὸσον συχνὰ σπαρακτικῶς πραγματικὴν — σελίδα τοῦ κοινωνικοῦ βίου· ἡ ἁρμονία τοῦ συνόλου τῆς εἰκόνος — περίτεχνος ἐν τοῖς μέρσις ἁρμονία — τὸ καταδεικνύει· ἀπὸ ὑδρορροῆς τινὸς δὲν κρέμονται κρύσταλλα· ἡ ὁδός, αἱ βαθμίδες, ὁ ὄριζων δὲν εἶνε χιονοσκεπής· τὴν θεωμένην φύσιν δὲν διακνέει παγετώδης ῥιπή βορρᾶ ἐμποιοῦσα συναίσθημα βίγους· ἡ μικρὰ κόρη δὲν

εἶνε βρακένδυτος· οἱ πόδες δὲν εἶνε γυμνοί, μελανιασμένοι, κοκκαλωμένοι· οὐδεμία σκελετώδης ἰσχνότης ἐπὶ τῆς μορφῆς· τὸ κατακεκλιμένον ἄβρον σῶμα δὲν τρέμει, δὲν συνταράσσεται ὑπ' ὀδονηροῦ σπασμοῦ· ἡ κοιμημένη κόρη δὲν θὰ ἐξυπνήσῃ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν πρὸς τὴν μικρὰν Φωσφοροπόλιν τοῦ Ἄνδερσεν.

Ἄλλ' οὐδὲ τὸ φρουροῦν τὸν ὕπνον τῆς κυνάριον ἐνθυμίζει τὰ ἐλεεινὰ καὶ βασιανισμένα ἐκείνα ζῶα τὰ ὁποῖα παραίστανται ὁ Δοστογιέβσκη ἐν τοῖς μυθιστορημασί του, καὶ τῶν ὁποίων τὸ φυκάρον καὶ ἀραιόν, οἰονεὶ καταρρέον, τρίχωμα, οἱ ἐσθρομένοι ὀφθαλμοὶ ἢ ἀθλιότης ἢ ἐκδεικνυμένη ἐκ τῶν καταβυθισμένων ὠτων καὶ τῆς μαζευμένης οὐρᾶς, μαρτυροῦσι μακρὰν καὶ ὀδυνηρὰν τραγωδίαν πείνης καὶ στερησεων.

Ἄν προσεκτικῶς ἐξετάσωμεν τὴν εἰκόνα βλέπομεν ὅτι ἄλλη εἶνε ἡ ἐμπνευσις τοῦ καλλιτέχνου, ἐμπνευσις ἀβροτέρα, καλλιτεχνικωτέρα, διότι δὲν ζητεῖ νὰ συναρπάσῃ ἡμᾶς ἐκ τῆς καρδίας, δὲν ζητεῖ νὰ λάβῃ ἐρμηνεῖα τῆς εἰκόνος τὸν ἐμφυῆ ἡμῖν πρὸς πᾶσαν δυστυχίαν οἰκτον, ἀλλὰ μᾶς ἀφίνει νὰ κρίνωμεν τὸ καλλιτέχνημα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, ἀνεξαρτήτως πάσης φιλανθρωπικῆς ἐπιδράσεως.

Ὁ πατήρ εἶνε εἰς τὸ δάσος, καὶ ἡ μικρὰ χωρική, συνουσιωμένη ὑπὸ τοῦ ἀγρύπνου καὶ ἀφωσιωμένου Πιστοῦ ἐκόμεσεν εἰς αὐτὸν τὸ φαγητόν· κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν, ἐκυνήγησεν ἀπὸ ἀνθους εἰς ἀνθος πεταλούδας, καὶ ὁ δρόμος δὲ ἦτο μακρός, καὶ ἐκουράσθη· φθάσασα εἰς τὴν οἰκίαν εὗρε τὴν θύραν κλεισμένην· ὁ ἀδελφός της ἦτο τόσας ἡμέρας ἀσθενής, εὐρίσκειται τώρα εἰς ἀνάρρωσιν, καὶ ὁ ἱατρὸς παρηγγείλεν εἰς τὴν μητέρα νὰ ὀδηγήσῃ εἰς μικρὸν περίπατον τὸν ὡχρὸν υἱόν της, ν' ἀναπνεύσῃ καθαρόν, ζωογόνον ἀέρα τὸ καυμένο τὸ παιδί. Ἡ μικρὰ κόρη ἀφῆκε τὸ καλάθι της χαμαί, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς μιάς βαθμίδος τῆς ξυλίνης κλίμακος τῶν· σιγὰ σιγὰ ἡ κεφαλὴ της ἤρχισε νὰ βαρύνῃ, καὶ τὴν ἀκούμβησεν ἐπὶ τῆς ἄλλης βαθμίδος· γλυκὺς ὕπνος ἤρχισε νὰ θωπεύῃ ἀπαλὰ τὰ βλέφαρά της, καὶ ἐκλείσε τὰ ματάκια της. Εἶνε γνωστὸν πῶσον εὐκόλα ἀποκοιμῶνται τὰ παιδιά, πρὸ πάντων τὰ μικρὰ, ἅτινα πολλὰκις τὴν ἐσπέραι ἐν ᾧ φελλίζουσι χαριέντως ἐν τῇ μητρικῇ ἀγκάλῃ, προφέροντα μίαν φράσιν δὲν προφθάνουν νὰ τὴν ἀποτελειώσουν, διότι ὁ ὕπνος κλείει διὰ μίξ τὸ μικρὸν στόμα των, καὶ τρομάζει τὸσον τότε ἡ πρωτότερος μήτηρ. Κοιμάται ἡσυχὰ ἡ μικρὰ ἐπὶ τῆς ξυλίνης κλίμακος, ὡς ἐπὶ στρώματος ἐκ πτίλων· τί ἔγει ν' ἀνησυχῆσῃ; Τὸ πολὺ πολὺ διὰ τὸ καλάθι της· ἀλλ' αὐτὸ τὸ φυλάττει ἀγρύππως ὁ Πιστός, ὁ καλὸς καὶ ἀφωσιωμένος.

ΤΕΧΝΗΤΑΙ ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ.

Εκ τινος λόγου, εν πρό πολλού ήδη απήγγειλε περί του θέματος τούτου δ καθήγητης Ρουδολφός Βίρχωβ εν τινι συνεδρίω τών φυσιοδιφών, αποσπόμεν ένταυθα τὰ εξής.

Αι τεχνηταί παραμορφώσεις του σώματος δέν προέρχονται πάντοτε εκ καλαισθητικών αποπλανήσεων άλλ είναι πολλάκις αποτελέσματα διαφορών περιστατικών ή εθίμων, ουδεμιάν σχέσει έχοντων προς την καλαισθησίαν. Ούτω λόγου χάριν ήπασταικοί τινες λαοί της Νοτίου Αμερικης κατά τας μακράς αυτών ήδοιοποιίας και από τόπου εις τόπον μεταναστεύσεις, δένουσιν επί σανίδων τὰ μικρά παιδιά και τὰ βρέφη, όπως μη ταράσσονται εκ της μεγάλης τών ήππων ταχύτητος, έντευθεν δέ προέρχεται ή αποπλάτυνσις του ήπιου μέρους του κρανίου τών τρυφερών παιδιών. Η παραμόρφωσις αυτή, ήτις αρχικώς ήτο ήλιος αποροβούλευτος και άπποαίρετος, καθίσταται προόντος του χρόνου τοσοούτον κοινή και συνήθης ώστε τὰ τυχόν κανονικώς αναπτυσσόμενα κρανία θεωρούνται παρά τοις λαοίς τούτοις ως ήσυμμορφα και τερατώδη, έντευθεν δέ προέρχεται τὸ εθίμον της δια τεχνητῶν μέσων αποπλάτυνσεως τών κρανίων ήμα τη γενήσει τών παιδιών. Παρά τισιν άλλοις λαοίς τὸ εθίμον τούτο του παραμορφῶν και διαστρέφειν τὸ φυσικόν σχήμα του κρανίου προήλθεν ουχι άπποαίρετως εκ τυχαίων περιστατικών άλλ εκ προλήψεων εξ επίτηδες, έντευθεν όμολογούν ότι τὸ εξωτερικόν σχήμα του κρανίου έχει μεγάλην έπιρροήν επί τών πνευματικών και ήθικῶν δυνάμεων του ανθρώπου. Ούτω λ. χ. οι αρχαίοι κάτοικοι του Περού, άπαράλλακτα όπως οι νεώτεροι φρενολόγοι, είχαν την πεποιθήσιν ότι αι διάφοροι προεξοχαί του κρανίου ήσαν αι έδραι τών διαφορών πνευματικῶν ή ήθικῶν άρετῶν, και δια τούτο παρά τοις προύχουσιν αυτών προσεπάδων νὰ διδίσουν περισσοτέρην ανάπτυξιν εις τας άρετας ταύτας δια της τεχνητής μεγεθύσεως τών εις αυτάς αντίστοιχῶν μερῶν του κρανίου. Δια τούτο τὰ έν τοις αρχαίοις τάφοις του Περού άνευρησόμενα κρανία είναι τερατωδώς παραμορφωμένα και διάστροφα. Άλλως τε μετρία τις αποπλάτυνσις του ήπισθίου μέρους του κρανίου άπαντάται και έν Εύρωπῃ εις πολλούς, προερχομένη εκ του ότι κατά την τρυφερῶν των ήλικίαν έκείνοι επί μακρον ήπιοι. Η συμπίεσις ήμος αυτή δέν είναι επικίνδυνος, διότι συμπιεζόμενου ενός μέρους του κρανίου όγκοῦται τὸ πλησιέστερον αυτου μέρος και επομένως ή ανάπτυξις του έγκεφάλου δέν παραβιάζεται. Δυστυχῶς δέν δυνάμεθα νὰ είπωμεν τὸ αυτό και περί τών λοιπῶν μελῶν του σώματος, π. χ. τῶν ποδῶν. Η δια της παραμορφώσεως έπερχομένη βλάβη εις την ανάπτυξιν τῶν μελῶν τούτων είναι ανεπανόρθωτος. Καί είναι μὲν αληθές ότι έν Εύρωπῃ ή στρέβλωσις και διαστροφή τῶν ποδῶν δέν προέρχεται τοσοούτον βαθμῶν, όσον έν Σινική ουχι ήττον ήμος δ τελευταίος σφμῶς τῶν υποδηματοποιῶν τείνει εις τὸ νὰ καταστήσῃ τῶν πόδα είδος τι αίχμηρου έργαλειου, αι δέ εκ της τάσεως ταύτης προελθοῦσαι βλάβαι μόλις δια μακρῆς και συνεχούς ορθοστατικῆς διαίτης δά ήδύναντο ίσως νὰ επανορθωθῶσιν. Οι υποδηματοποιοί όμως έν περιπτώσει μεταβολῆς του συρμού δά άπήτουν ίσως όπως και δ ποις μεταβληθῆ ή αφηρηδίας και πλατυνθῆ. Ταυταί αφηρηδία μεταβολαί του σχήματος τῶν υποδημάτων έγινοντο και εις προηγούμενους χρόνους. Τὸ μνημειον λ. χ. του Δεονάρδου Βιχίου έν Μεδιολάνοις δεικνύει τον μὲν διδάσκαλον αυτον φοροῦντα εύρίχωρα και πλατέα, τούς δέ παρά τῷ βάρῳ μαθητάς

αυτου φοροῦντας αίχμηρά υποδήματα. Οσαύτως παρά τη πόλει Mainz άνευρηθί ποτέ αρχαίον τι εργοστάσιον υποδηματοποιῶν εκ τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων περιέχον εύρέα και αίχμηρα υποδήματα. Βεβαίως οι πόδες τῶν ανθρώπων εκ φύσεως δέν είνε πάντες ήμοιοι, άλλὰ τοσοούτον μεγάλας διαφοράς δέν δυνάμεθα νὰ εξηγήσωμεν άλλως ή ως προερχόμενα εκ τεχνητῶν παραμορφώσεων. Σήμερον δέ ο νεώτατος σφμῶς τῶν αίχμηρῶν υποδημάτων, παρακάλων την φυσικήν και έλευθεράν ανάπτυξιν τῶν ποδῶν, τείνει εις τὸ νὰ μάς άφαιρέσῃ την ήκανότητα του περιπατείν έλευθέρως, έκαστος δέ όφείλει κατά τὸ έαυτου μέρος ν' άντεπεξέρχεται κατά της ανοήτου και επικίνδυνου ταύτης τάσεως. Τὸ ότι οι παραμορφωμένοι πόδες υπάρχουν παρά τοις πλείστοις ανθρώποις ουδδῶλε; σημαίνει ότι ή παραμόρφωσις δέν είνε κατακρητέα και άπορηπτέα. Ουδέν παιδιον γεννάται με τοιούτους πόδας, όπως όφείλομεν κατά την γνώμην τῶν σημερινῶν ήμῶν υποδηματοποιῶν νὰ έχωμεν, ουδεις δέ άνθρωπος εκ τῶν φυσικῶν εκείνων λαῶν, οτινες περιπατοῦσιν άνυπόδητοι, έχει πόδας αίχμηρούς και διεστραμμένους ως ήμεις. Άλλ' ο τύπος και τὸ σχήμα του ποδός, προς τὸ όποιον πρέπει νὰ τεινώμεν, είνε ακριβῶς ο τῶν παιδιῶν ή τῶν κατά φύσιν ζώντων εκείνων λαῶν. Πλανῶνται οι νομιζόντες ότι προς άρσιν του κακοῦ τούτου άρκεί νὰ διδαχθῶσιν οι υποδηματοποιοί τῶς φυσικῆς άπαιτήσεως του ποδός. Ο υποδηματοποιός συμμορφῶται πάντοτε προς την θέλησιν του κοινῶ. Δια τούτο ή προς βελτίωσιν ωδήσις πρέπει νὰ δοθῆ υπό του δημοσίου. Δέν άρκεί ήμως νὰ μεταβληθῆσι μόνον τὰ υποδήματα, άλλὰ και αι περιμημίδες (κάλτσι) χρῆζουσι μεταρρυθμίσεως. Έν βῶφ φοροῦμεν τὰς συνήθεις αίχμηράς, συμμετρικῶς έσχηματισμένας ποδοκημίδας, ουδέποτε δ ποις ουδέ έντός τῶν άριστων υποδημάτων δύναται νὰ λάβῃ τὸ φυσικόν αυτου σχήμα.

Τὰς μεγίστας και σοβαρωτάτας βλάβας ως έπιφέρει ή δια τῶν στηθοδέσμων συμπίεσις και παραμόρφωσις του θώρακος δέν δυνάμεθα ένταῦθα νὰ παραμεινωμεν διεξοδικῶς. Τοσοούτο μόνον παρατηροῦμεν ένταῦθα ότι ο θώραξ του ιδεώδους της καλλονῆς, της Μεδιαικῆς Αφροδίτης, έχει εκ διαμέτρου αντίθετον σχήμα τῷ τῶν σημερινῶν δεσποινῶν. Ο μὲν θώραξ της Αφροδίτης βαινει στενωσόμενος προς τὰ άνω, ο δέ τῶν ήμετέρων κυριῶν προς τὰ κάτω. Τὸ ιδεώδες προς τὸ όποιον τείνουσιν αι σημεριναί γυναίκες με τούς στηθοδέσμων τον είναι τὸ σχήμα τῶν έντόμων. Όταν έν τη Άνατολή, ένθα ουτε στηθοδέσμων ουτε ζώνη έπιθεράζουσι τὸ σχήμα και την φυσικήν ανάπτυξιν του σώματος, ή επί αρχαίων αγίων εικόνων παρατηροῦμεν γυναικείας μορφάς, άποροῦμεν πῶς αι σημεριναί γυναίκες δέν θέλουσι νὰ επανέλθωσιν εις την φυσικήν μορφήν και τὸ φυσικόν των σχήμα, τοσοούτα μάλλον καθ' όσον δέν πρόκειται μόνον περί του αληθῶς όραϊου, φυσικοῦ σχήματος, άλλὰ πολλῶ μάλλον περί της μεγάλης βλάβης ής έπιφέρει ή δια τῶν στηθοδέσμων σύσφυξις εις τὰ καίρια έσωτερικα όργανα του σώματος. Η επί τῶν οργάνων τούτων, του ήπατος, του στομάχου, τῶν έντέρων κτλ. άκομμηθῆ πείσις, και άν μη άπειλῆ πάντοτε αμέσως την ζωήν, φέρει όμως σοβαρωτάτας διαταράξεις τῶν λειτουργῶν τῶν μερῶν τούτων. Αν δέ πάσα μεταβολή του συρμού εις τας γυναίκας είνε σήμερον αδύνατος, όφείλομεν τουλάχιστον νὰ προφυλάξωμεν έχαιρίως τὰ νεαρά κοράσια από του υποδειχθέντος κινδύνου.

κ. Κ. Α. εις Αθήνας. Τὸ πολυθρόνα διαφέρει πως της δραχονής και του χαπινοῦ και ομοιάζει μάλλον προς τὸ αειμόπλοιον, καθ' όσον τὸ μὲν ου της δραχονῆς άνεπιτύχθη φυσικῶς μεταξῦ τῶν δυσπροφέρων συμφῶνων χμ όπως εις τὸ λατινικόν drachuma (= drachma), Aleumena (= Αλκμήνη), ένῶ απ' έναντίας τὸ πρώτον έσχηματισθῆ μὲν ίσως παρά τῆ λαῶ πολιτρονα εκ του πολιτρονα κατά τον αυτον φθογγολογικόν νόμον καθ' όν και τὸ δραχονομή, άλλὰ υπό τῶν νέων Έλληνων συγγραφέων εξ άμαθείας εξεήφθη ως έλληνική λέξι σύνθετος εκ του πολυς και θρόνος, ένῶ ουδέν άλλο είνε ει μη τὸ ιταλικόν pol-

trona, όπερ κυρίως σημαίνει ή όκνηρά (γαλλ. poltronne). Ος προς την σημασίαν παράβαλε τὸ γερμανικόν Faulenzerstuhl. Τὸ πολυθρόνα δά είχε δι' ήμάς περισσοτέρον ενδιαφέρον, άν προήγετο εκ της έντυμολογίας του λαοῦ, άλλὰ ως βλέπετε προέρχεται εκ της έντυμολογίας άμαθῶν λογωτάτων. Η όρθή γραφή είνε πολιτρονα ή πολιτρονα. — κ. Ν. εις Κυθονίας. Δέν δύναμεθα νὰ σῶς υποσχεθῶμεν, καθόσον ένεκα τῶν πολλῶν μας ασχολιῶν δύναται ή απάντησις μας ν' άναβληθῆ. — κ. Μ. Μ. εις Μετσοπολιον. Έληφθησαν και τὰ τεύχη άπεστάλησαν άμέσως προς τῶν υποδειχθέντα ήμῶν νέον της Κλειῶς μας φίλον

σῶς εύχαριστοῦμεν δέ θερμῶς δια τὰς συνεχεις προς την Κλειῶν μας εύγενεις έκδουλεύσεις. — κ. Α. Κ. εις Βόλον. Δια τους νέους συνδρομητάς σας αι αιτηθήσεια 3 σειραί έστάλησαν άμέσως. — κκ. Σ. και Κ. εις Σάδην. Ένεγραψαμεν άπεστάλησαν και σῶς εύχαριστοῦμεν δια την φιλικήν φροντίδα. — κ. Γ. Κ. εις Οθησόν. Έληφθησαν και 2σς εύχαριστοῦμεν. — κκ. Π. Κ. και Συνο. εις Σμύρνην. Έληφθησαν. — κ. Π. Μ. εις Αμισόν. Έλάβομεν υπό σημειῶσιν και σῶς εύχαριστοῦμεν θερμότατα. — κ. Ι. Γ. εις Κάτρον. Σῶς έγρόψαμεν. Περιέργω. Μέχρι τούδε ή Κλειῶν μας άποστέλλεται εις 214 διάφορα της ύψηλιου μέρη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Αί άπάσαι τῶν ήμετέρων αίσθησεών, φυσιολογικῶν σημαγράφημα. — Η λιθοβολησις και δ έντοφιασμοδ του πρωτομάρτυρος Στεφάνου (μετά δύο εικόνων υπό Cesare Mariani). — Η διάρως της Κορινθου (μετά εικόνας) υπό Δρ. Έδ. Έγγελ. — Ο Δαίμων. Αιτήγημα υπό Ι. Ι. Κρασοβου (συνέχεια). — Πνακοθήκη, ήτις έρημνεία τῶν εικόνων. — Ποικίλα. (Υπερβολικῶς καύσασινε παρελθόντων αίωνων. — Παράδοξος δίκη. — Οι βολαπυμισταί. — Προφυλακτικόν μέσον από της δια μυκήτων δηλητηριάσεως.) — Επιστήμη και Καλλιτεχνία. (Η πείσις τῶν διαβατικῶν πτηνῶν. — Διατήρησις φωτῶν δια χημικῶν μέσων. — Συλλογή εθνικῶν ύμνων. — Ο Άγγλος ποιητής Αλφροδ Τένυσσον.) — Βιβλιοθήκη. — Τεχνηταί παραμορφώσεις του σώματος. — Μικρά Αλληλογραφία. ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Η αυτοκράτειρα της Γερμανίας μετά τῶν τέκνων της (έν σελ. 225). — Η λιθοβολησις και ή κηδεία του πρωτομάρτυρος Στεφάνου υπό Cesare Mariani (έν σελ. 229). — Η διάρως του κορινθιακοῦ Ισθμοῦ, μετά σχετικῶν άρθρων (έν σελ. 232). — Εῦρε την θύραν κλειμένην. Εικόν υπό του καθηγ. R. Jordan (έν σελ. 233).

Έκδότης Π. Α. ΖΥΓΟΥΡΗΣ.

Τύποις Bär & Hermann, εν Λειψία. — Χάρτες εκ της Neue Papiermanufaktur εν Στρασβούργω.